

Załącznik nr 2
do Uchwały Nr 2/2017
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 12 stycznia 2017 r.

RAPORT Z WIZYTACJI
(profil praktyczny)

dokonanej w dniach 27-28.01.2018 r.
a kierunku *Finanse i rachunkowość*
prowadzonym
w Warszawskiej Szkole Wyższej z siedzibą w Otwocku

Warszawa, 2018

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o procesie oceny	4
2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku	5
3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej	6
4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej	7
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	7
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1	7
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	10
Dobre praktyki	11
Zalecenia	11
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	11
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2	11
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	20
Zalecenia	22
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	23
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3	23
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	27
Dobre praktyki	28
Zalecenia	28
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	28
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4	28
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	30
Dobre praktyki	30
Zalecenia	30
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	30
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5	30
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	31
Dobre praktyki	31
Zalecenia	31
Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia	31
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6	31
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	32
Dobre praktyki	32
Zalecenia	32
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	32
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7	32
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	34
Dobre praktyki	34
Zalecenia	34
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia	34
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8	34
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	36
Dobre praktyki	36
Zalecenia	36

5. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny 36

Załączniki:..... Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

1. Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2017 r. poz. 2183, z późn. zm.); ..... **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.. **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 4. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego) . **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 5. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy nie mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego) **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 6. Wykaz modułów zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 7. Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodnicząca: prof. dr hab. Danuta Strahl, ekspert PKA

członkowie:

1. prof. dr hab. inż. Stefan Wrzosek – członek PKA
2. prof. dr hab. Jerzy Węclawski - ekspert PKA
3. mgr Łukasz Łukomski – ekspert ds. postępowania oceniającego
4. Przemysław Pawlak – ekspert ds. pracodawców
5. Damian Bąbel – ekspert ds. studenckich

1.2. Informacja o procesie oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku „*finanse i rachunkowość*” prowadzonym w Warszawskiej Szkole Wyższej w Otwocku została przeprowadzona po raz pierwszy, z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2017/2018.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Zespół Oceniający PKA zapoznał się z raportem samooceny przekazanym przez Władze Uczelni. Wizytacja rozpoczęła się od spotkania z Władzami Uczelni, dalszy przebieg wizytacji odbywał się zgodnie z ustalonym harmonogramem. W trakcie wizytacji odbyły się spotkania ze studentami, pracownikami Uczelni, z osobami odpowiedzialnymi za funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, za prowadzenie kierunku studiów, praktyki, a także studentami i przedstawicielami Samorządu Studentów. Ponadto dokonano przeglądu wybranych prac dyplomowych i etapowych, przeprowadzono hospitacje zajęć oraz dokonano przeglądu bazy dydaktycznej i socjalnej wykorzystywanej w procesie dydaktycznym. Przed zakończeniem wizytacji dokonano oceny stopnia spełnienia kryteriów, sformułowano uwagi i zalecenia, o których Przewodnicząca Zespołu poinformowała Władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku

(jeśli kierunek jest prowadzony na różnych poziomach kształcenia, informacje należy przedstawić dla każdego poziomu kształcenia)

Nazwa kierunku studiów	<i>Finanse i rachunkowość</i>	
Poziom kształcenia (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	Pierwszy stopień	
Profil kształcenia	Praktyczny	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	Niestacjonarne	
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek (w przypadku, gdy kierunek został przyporządkowany do więcej niż jednego obszaru kształcenia należy podać procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdego z tych obszarów w liczbie punktów ECTS przewidzianej w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia)	Obszar nauk społecznych	
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku (zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 8 sierpnia 2011 w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych, Dz. U. 2011 nr 179 poz. 1065)	Dziedzina nauk ekonomicznych Dyscypliny naukowe - finanse, ekonomia, nauki o zarządzaniu	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	180 punktów ECTS 6 semestrów	
Wymiar praktyk zawodowych / liczba godzin praktyk	480 godzin	
Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	Bankowość <i>Finanse i rachunkowość</i> przedsiębiorstw	
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	licencjat	
Liczba nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego	8	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	-	59
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	-	

3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadawalająca/ Częściowa / Negatywna
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	w pełni
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	Zadawalająca
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	Zadawalająca
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	W pełni
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	Zadawalająca
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	Zadawalająca
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia	W pełni

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe argumenty i informacje oraz syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli 1.

Uczelnia w odpowiedzi na raport powizytacyjny poinformowała, iż dokonała zakupu brakującej literatury wskazanej w sylabusach przedmiotów i przedstawiła odpowiednie faktury, zadeklarowała podjęcie starań o fundusze umożliwiające dostosowanie Uczelni do potrzeb studentów niepełnosprawnych, co uzasadnia zmianę oceny kryterium *Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia* z oceny *zadawalającej* na *ocenę w pełni*

Tabela 1

Kryterium	Ocena spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadawalająca/ Częściowa
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	W pełni
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana oceny	

¹ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów kształcenia różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

1.1. Koncepcja kształcenia

1.2. Prace rozwojowe w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej właściwych dla kierunku studiów

1.3. Efekty kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

1.1.

Koncepcja kształcenia na kierunku *finanse i rachunkowość* jest zgodna z misją uczelni, która zakłada, iż Uczelnia kształci kadry dla przyszłości, tworzy i transferuje praktyczną wiedzę oraz buduje społeczeństwo informacyjne Mazowsza i Ziemi Otwockiej. Strategia rozwoju Uczelni na lata 2012-2020 wyznacza zacieśnienie współpracy z otoczeniem biznesowym i społecznym. Kierunek *finanse i rachunkowość* z uwagi na rolę finansów w każdej organizacji gospodarczej jak i społecznej ma bardzo dobre perspektywy rozwoju poparte dużą chłonnością rynku pracy a więc kształci kadry dla przyszłości i rozwoju przedsiębiorstw, instytucji, gospodarki. Przyjęty praktyczny profil kształcenia na kierunku *finanse i rachunkowość* uwzględnia współpracę z otoczeniem gospodarczym i społecznym jako podstawę budowania i realizacji programu studiów. Ta współpraca na kierunku *finanse i rachunkowość* z otoczeniem aczkolwiek oparta bardziej na bezpośrednich relacjach aniżeli na systemowej współpracy, również wypełnia cel strategiczny uczelni jakim jest współpraca z gospodarką w tym rozwój kontaktów z praktyką gospodarczą wspomagających proces dydaktyczny. Koncepcja kształcenia zakłada specjalizację umożliwiającą dostosowanie oferty kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy poprzez ofertę specjalności: Bankowość i Finanse i rachunkowość przedsiębiorstw. Uczelnia współpracuje między innymi z Izbą Przedsiębiorców Powiatu Otwockiego, której przedstawiciel będąc na spotkaniu z ZO przedstawił kierunki tej współpracy. Również na spotkaniu jeden z przedsiębiorców - student podkreślił możliwość transferu wiedzy - podając przykład wykorzystania poznanych w procesie kształcenia metod planistycznych w swojej firmie. Kolejny cel strategiczny, którym jest rozwój i doskonalenie programów studiów w tym kierunku *finanse i rachunkowość*, koncepcja kształcenia ocenianego kierunku realizuje poprzez upracticznienie, tj. poprzez powierzanie zajęć osobom czynnym zawodowe w sektorze finansów lub posiadających doświadczenie zawodowe. Aczkolwiek program studiów bazuje na standardach obowiązujących do roku 2012, to zawiera moduły zajęć związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym jak np. Funkcjonowanie i rozwój organizacji – wykłady prowadzone przez praktyków oraz znaczącą liczbę godzin przeznaczoną na projekty. – Program studiów zostawia więc miejsce na elastyczne włączanie do kształcenia współczesnych standardów zawodowych obowiązujących w rachunkowości i finansach korporacjach, instytucjach publicznych, przedsiębiorstwach jak i współczesnych narzędzi analitycznych poprzez treści wielu przedmiotów z zakresu finansów i rachunkowości w tym prowadzonych przez osoby z doświadczeniem zawodowym. Koncepcja kształcenia przewiduje też nasycenie zajęć w metody wykorzystujące technologie informatyczne jak np. moduł np. *Komputerowe techniki w finansach i w bankowości* czy też wykorzystanie oprogramowania Symfonia. W koncepcji kształcenia w zbyt małym stopniu uwzględnia się podstawową formę zajęć dla profilu praktycznego jaką jest forma warsztatowa. Strategia rozwoju Uczelni na lata 2012-2020 wyznacza procesowi umiędzynarodowienie raczej skromną rolę poprzez współpracę z uczelniami partnerskimi Niemiec, Turcji. Jednak na kierunku *finanse i rachunkowość* takiej współpracy jeszcze nie podjęto. W programie studiów przewidziana jest standardowa nauka języka angielskiego oraz moduł Międzynarodowe standardy w rachunkowości i rewizji finansowej. Koncepcja

kształcenia, jak już wspomniano, bazuje na tradycjach kształcenia wypracowanych przez standardy i polski system szkolnictwa wyższego i nie zaznacza swojej specyfiki.

1.2.

W raporcie samooceny stwierdzono, że Uczelnia nie prowadzi działalności badawczo-rozwojowej na ocenianym kierunku. Natomiast podczas wizytacji uzyskano informacje o zakresie współpracy Uczelni z otoczeniem społeczno-gospodarczym, która ma cechy prac rozwojowych. Przykłady to: konferencja z licznym udziałem przedstawicieli przedsiębiorstw poświęcona zarządzaniu strategicznemu, stała współpraca z Izbą Przedsiębiorców Powiatu Otwockiego (Uczelnia jest członkiem tej Izby) dotycząca metod i instrumentów rozwoju przedsiębiorstwa, w tym wdrażania innowacji organizacyjnych, finansowych i marketingowych, udział Uczelni w opracowaniu koncepcji emisji waluty lokalnej (bonów) powiatu otwockiego, a także koncepcji rozwoju tego powiatu. Te prace oraz pozyskiwane przy ich okazji opinie i sygnały o zapotrzebowaniu potencjalnych pracodawców na kompetencje absolwentów kierunku *finanse i rachunkowość* przede wszystkim dają podstawy do wzbogacania praktycznej części treści programowych, ale także są źródłem rozważań nad koncepcją kształcenia na kierunku i jej doskonaleniem. Prace rozwojowe prowadzi kadra kierunku. Z ośmiu osób zaliczonych do minimum kadrowego 7 prowadzi badania i ma publikacje naukowe w ramach dyscyplin, na których oparto koncepcję kształcenia, w tym co najmniej 3 osoby publikują prace z zakresu praktyki finansów. O dorobku naukowym osób spoza minimum kadrowego mniej wiadomo, lecz i w tej grupie są osoby prowadzące badania naukowe i publikujące prace związane z treściami programowymi kierunku. Wyniki tych badań wzbogacają treści programowe ocenianego kierunku.

Uczelnia współpracuje z szeregiem uczelni krajowych, zwłaszcza niepublicznych, a także z kilkoma uczelniami zagranicznymi. Spośród zagranicznych usankcjonowana umowami jest współpraca z jedną uczelnią białoruską, 1 ukraińską i jedną niemiecką. Kontakty między uczelniami często dotyczą wymiany doświadczeń i poglądów w sprawach koncepcji kształcenia. Najbardziej zaawansowana tego rodzaju współpraca, uwieńczona wspólną koncepcją studiów MBA, ma miejsce z Fachhochschule des Mittelstand Bielefeld, ale dotyczy to innego kierunku studiów.

1.3.

Efekty kształcenia dla ocenianego kierunku dla profilu praktycznego zostały określone w Uchwale 12/2016 Senatu Warszawskiej Szkoły Wyższej z siedzibą w Otwocku z dnia 07.07.2016 r. w sprawie opisu zakładanych efektów kształcenia dla programu kształcenia na kierunku studiów *finanse i rachunkowość* pierwszego stopnia obowiązujący od roku akademickiego 2016/2017. Kierunek studiów został przyporządkowany do obszaru nauk społecznych, dziedziny nauk ekonomicznych oraz dyscyplin finanse (dyscyplina podstawowa) i ekonomia, nauki o zarządzaniu (dyscypliny dodatkowe). Przyjęto 16 efektów kierunkowych w zakresie wiedzy, 20 w zakresie umiejętności oraz 10 w zakresie kompetencji. Każdy z kierunkowych efektów kształcenia został odniesiony do jednego bądź kilku efektów obszarowych w zakresie nauk społecznych dla studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym. Efekty kierunkowe w każdym z trzech zakresów znalazły, poprzez swój opis, odniesienia do wszystkich efektów obszarowych. Efekty kierunkowe zachowują spójność z efektami obszarowymi będąc ich uszczegółowieniem i jednocześnie odniesieniem do dyscyplin naukowych takich jak przede wszystkim finanse i ekonomia a także nauki o zarządzaniu.

Szczegółowe (przedmiotowe) efekty kształcenia zostały określone w Opisach modułu kształcenia/ przedmiotu (sylabusach). Dla poszczególnych przedmiotów określonych zostało z reguły po kilka (2-3) efektów szczegółowych w każdym przypadku w trzech zakresach –

wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Dla każdego efektu szczegółowego wskazano odniesienia do efektów kierunkowych przyjętych dla ocenianego kierunku studiów. Zastosowano odniesienia do jednego bądź kilku efektów kierunkowych. Efekty przedmiotowe są ściśle związane z efektami kierunkowymi gdyż je rozwijają lub uszczegóławiają jak również precyzują zakres wiedzy i umiejętności stanowiących element określonego efektu kierunkowego .

Szczegółowe efekty kształcenia zostały opracowane także dla praktyki zawodowej i wskazują odniesienia do właściwych efektów kierunkowych. Przyjęto jeden efekt z zakresu wiedzy (Poznanie specyfiki działania podmiotów, w których student odbywa praktykę. Wykorzystanie wiedzy teoretycznej uzyskanej na wykładach i ćwiczeniach realizowanych podczas programu studiów), dwa w zakresie umiejętności (Wykonuje praktyczne czynności na stanowisku pracy typowym dla jego kompetencji zawodowych, zdobywa doświadczenie oraz Potrafi prowadzić badania i zgromadzić materiał badawczy do pracy licencjackiej) i dwa w zakresie kompetencji społecznych (Dostrzega konieczność ciągłego uzupełniania wiedzy teoretycznej umiejętnościami praktycznymi oraz Potrafi odnaleźć się na rynku pracy, poszukiwać zakładu pracy odpowiedniego do zdobytych kwalifikacji).

Większość efektów kształcenia w zakresie umiejętności nakierowana jest na zdobywanie przez studentów umiejętności praktycznych w zakresie finansów i rachunkowości. Można tutaj wskazać w szczególności takie efekty: potrafi wykorzystać podstawową wiedzę teoretyczną i pozyskiwać dane (w tym ze źródeł informacji publicznej) do szczegółowego analizowania konkretnych procesów i zjawisk ekonomicznych, w szczególności w zakresie nauk o finansach; posiada umiejętność analizy przyczyn i przebiegu konkretnych procesów i zjawisk ekonomicznych, w tym finansowych; potrafi prognozować procesy i zjawiska ekonomiczne, w szczególności finansowe wykorzystując standardowe metody i narzędzia w zakresie nauk o finansach i nauk pokrewnych; prawidłowo posługuje się systemami normatywnymi oraz wybranymi normami i regułami (prawnymi, zawodowymi, moralnymi) w celu rozwiązania konkretnego zadania z zakresu szeroko rozumianych finansów; potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę z uwzględnieniem umiejętności nabytych podczas praktyki zawodowej; posiada umiejętność analizy proponowanych rozwiązań konkretnych problemów w zakresie finansów i rachunkowości oraz dokonywania wyboru, jak również wdrażania wybranych rozwiązań; posiada umiejętność prowadzenia ksiąg rachunkowych, potrafi także wykorzystywać uproszczone formy ewidencji księgowej; potrafi sporządzać sprawozdania finansowe podmiotów gospodarczych oraz posiada umiejętność prezentacji danych finansowych organizacji; posiada umiejętność przeprowadzania analizy sytuacji majątkowej i finansowej oraz analizy wyników finansowych podmiotów gospodarczych, a także analizy projektów inwestycyjnych; potrafi wykorzystać narzędzia informatyczne do zarządzania finansami, w tym umie biegłe posługiwać się i wykorzystywać w praktyce programy pakietu MS Office.

Także w zbiorze efektów kierunkowych w zakresie kompetencji społecznych uwzględnione zostały kompetencje niezbędne na rynku pracy, jak np.: potrafi współdziałać i pracować w grupie, przyjmując w niej różne role; potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania; prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z aktywnością w otoczeniu, w tym z wykonywaniem; umie współdziałać w przygotowaniu projektów społecznych, w szczególności gospodarczych uwzględniając aspekty prawne i ekonomiczne; potrafi uzupełniać i doskonalić nabytą wiedzę i umiejętności.

Kierunkowe i przedmiotowe efekty kształcenia określone dla ocenianego kierunku studiów zostały sformułowane w sposób jasny i zrozumiały dla odbiorców zawartych w nich informacji, w szczególności dla studentów i pracodawców. Dla sformułowania efektów kształcenia zastosowano terminologię odpowiadającą dziedzinie i dyscyplinom nauki, do których został przyporządkowany kierunek *Finanse i rachunkowość*. Opis efektów pozwala

uznać, iż są one możliwe do osiągnięcia i oceny gdyż wskazują na zakres wiedzy do zdobycia, określając stopień zaawansowania na ogół podstawowy co jest zgodne z celem studiów I stopnia ale wskazując też zagadnienia, dla których stopień wiedzy ma być zaawansowany a także precyzując umiejętności np. analityczne, ewidencyjne, które poddają się ocenie. W zbiorze efektów kształcenia uwzględnione są efekty w zakresie znajomości języka obcego. Kształtowanie umiejętności w tym zakresie ujęte zostało w efekcie kierunkowym FR_U12 *ma umiejętności językowe w zakresie nauk ekonomicznych, w tym nauk o finansach, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.*

W programie kształcenia dla obydwu jego form (studiów stacjonarnych i niestacjonarnych) przyjęte zostały te same efekty kształcenia.

W czasie spotkania z Zespołem Oceniającym PKA, studenci kierunku *finanse i rachunkowość* wyrazili opinię, iż efekty kształcenia przedstawiane są na pierwszych zajęciach poszczególnych modułów/przedmiotów. Wyrazili opinię, iż efekty te są dla nich przejrzyste i zrozumiałe. Studenci wyrazili opinię, iż efekty kształcenia opracowano w sposób uwzględniający praktyczny profil kierunku *finanse i rachunkowość*. Opis efektów kształcenia jest dostępny w sylabusach modułów/przedmiotów. Sylabusy te mogą zostać udostępnione osobom zainteresowanym przez prowadzących zajęcia.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Koncepcja kształcenia kierunku *finanse i rachunkowość* wpisuje się w misję Uczelni i realizuje jej podstawowe cele strategiczne oferując praktyczny profil kształcenia, współpracując z firmami i instytucjami Otwocka, zapraszając praktyków sfery biznesowej i finansów do prowadzenia zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym. Koncepcja kształcenia oparta jest na standardach kształcenia obowiązujących do roku 2012, zatem zakres programowy kierunku jest właściwy, przy czym w zbyt skromnym stopniu rozwijane są formy zajęć odpowiednie dla profilu praktycznego jak warsztaty. Prace rozwojowe prowadzone w ramach stałej współpracy z Izbą Przedsiębiorców Powiatu Otwockiego (Uczelnia jest członkiem tej Izby) dotyczą metod i instrumentów rozwoju przedsiębiorstwa, w tym wdrażania innowacji organizacyjnych, finansowych i marketingowych jak np. udział Uczelni w opracowaniu koncepcji emisji waluty lokalnej (bonów) powiatu otwockiego, a także koncepcji rozwoju tego powiatu są związane z problematyką prowadzonych dwóch kierunków: zarządzanie i finanse i rachunkowość. Kierunkowe efekty kształcenia dla ocenianego kierunku studiów są spójne z efektami kształcenia określonymi w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego dla obszaru nauk społecznych w odniesieniu do profilu praktycznego na poziomie studiów I stopnia, do którego został przyporządkowany kierunek. Liczba efektów kierunkowych jest większa w każdym z zakresów od liczby efektów obszarowych co pozwoliło na ich właściwe uszczegółowienie. Każdy efekt kierunkowy został odniesiony do co najmniej jednego efektu obszarowego.

Szczegółowe efekty kształcenia zostały sformułowane dla wszystkich przedmiotów ujętych w programie kształcenia, w tym praktyk zawodowych. Analiza opisu efektów kierunkowych i przedmiotowych wskazuje na ich wzajemną spójność.

Większość efektów kształcenia w zakresie umiejętności nakierowana jest na zdobywanie przez studentów umiejętności praktycznych w zakresie finansów i rachunkowości. Zrealizowanie założonych efektów kształcenia pozwala na przygotowanie studentów pierwszego stopnia do wykonywania pracy zawodowej bądź kontynuacji nauki.

Kierunkowe i przedmiotowe efekty kształcenia sformułowane są w sposób przystępny, z zastosowaniem terminologii odpowiadającej dyscyplinom nauki, do których

przyporządkowano kierunek studiów. Sposób ich sformułowania pozwala na stworzenie skutecznego systemu weryfikacji stopnia realizacji każdego z efektów.

Dobre praktyki

brak

Zalecenia

Doskonalenie koncepcji kształcenia uwzględniającej: potrzeby lokalnego rynku pracy, opinii absolwentów i studentów, interesariuszy zewnętrznych, ekspertów, bazującej na odnowionej Strategii uczelni (przedstawiona podczas wizytacji strategia nie uwzględnia zmian organizacyjnych uczelni w tym zmiany nazwy)

Systematycznie wykorzystywać doświadczenia i informacje zdobyte w ramach współpracy badawczej i wdrożeniowej do refleksji nad koncepcją kierunku.

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

2.1 Program i plan studiów - dobór treści i metod kształcenia

2.2 Skuteczność osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

2.3 Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

2.1.

Przedstawione przez Uczelnię materiały stanowiące podstawę oceny programu kształcenia na kierunku *Finanse i rachunkowość* zawierają dla niektórych zakresów oceny informacje dotyczące studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, a dla innych wyłącznie studiów niestacjonarnych. Uczelnia prowadzi przy tym kształcenia wyłącznie na studiach niestacjonarnych. W związku z tym, przedmiotem oceny w ramach kryterium 2 jest zasadniczo program kształcenia na studiach niestacjonarnych, z odniesieniami do studiów stacjonarnych, tam gdzie podano informacje o przyjętych dla nich założeniach.

Program kształcenia dla ocenianego kierunku studiów dla profilu praktycznego został określony w Uchwale 12/2016 Senatu Warszawskiej Szkoły Wyższej z siedzibą w Otwocku z dnia 07.07.2016 r. w sprawie opisu programu kształcenia dla kierunku studiów *Finanse i rachunkowość* pierwszego stopnia.

Studia na kierunku *Finanse i rachunkowość* trwają 3 lata (6 semestrów). Program kształcenia przewiduje, że student po zrealizowaniu przyjętych dla niego efektów kształcenia uzyska zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych co najmniej 180 punktów ECTS. Plan realizowanych studiów niestacjonarnych ujmuje następujące jednostki dydaktyczne: Moduł kształcenia ogólnego (154 godziny kontaktowe i 18 ECTS), Moduł kształcenia podstawowego (250 godzin kontaktowych i 53 ECTS), Moduł kształcenia kierunkowego (248 godzin wymagających udziału mnauczyciela akademickiego i studentów i 50 ECTS), Moduł przedmiotów do wyboru (256 godzin kontaktowych i 74 ECTS), Moduły kształcenia specjalnościowego do wyboru (80 godzin kontaktowych i 20 ECTS). Oferowane są dwie specjalności: *Finanse i rachunkowość* przedsiębiorstw oraz Bankowość. Minimalna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach z wychowania fizycznego wynosi dla studiów stacjonarnych 2 ECTS, natomiast na studiach niestacjonarnych nie przewidziano tego przedmiotu. ZO zwraca uwagę iż zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Nauki i szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 roku zajęciom z WF nie przypisuje się ECTS.

Określenie nakładu pracy niezbędnego do osiągnięcia efektów kształcenia dla każdego z przedmiotów ujętych w programie kształcenia nastąpiło w ich sylabusach. Posłużono się

zestandaryzowaną dla wszystkich przedmiotów specyfikacją obejmującą następujące elementy: udział w wykładach, udział w ćwiczeniach, samodzielne przygotowanie się do ćwiczeń, samodzielne przygotowanie się do kolokwium, przygotowanie i zaliczenie projektu, przygotowanie się do egzaminu, obecność na egzaminie- nakład pracy niezbędny. Dla każdego z tych elementów wskazano nakład pracy wyrażony w godzinach, jeżeli dany element występuje w ramach przedmiotu. Jako podstawę przeliczenia nakładu godzinowego na punkty ECTS przyjęto przelicznik 25-30 godzin=1 punkt ECTS. Struktura nakładu pracy studenta zachowuje odpowiednie proporcje między pracą własną a godzinami kontaktowymi zarówno w poszczególnych przedmiotach jak i programie studiów.

Wszystkie zajęcia z zakresu kształcenia ogólnego realizowane są w pierwszym semestrze. Jedynie nauka języka obcego trwa od semestru 2 do 6, w wymiarze 16 godzin w semestrze. Zajęcia z kształcenia podstawowego rozłożone są w czterech pierwszych semestrach, przy czym Statystyka opisowa realizowana jest w trzecim a Ekonometria w czwartym semestrze. Zajęcia z przedmiotów kierunkowych rozproszone są na cały okres studiów, przy czym Analiza finansowa realizowana jest w semestrze piątym. Moduł przedmiotów do wyboru, w tym praktyka zawodowa realizowane są w semestrach 4-6. Specjalności realizowane są w ostatnich dwóch semestrach. Również seminarium dyplomowe realizowane jest w ostatnich dwóch semestrach. Taka sekwencja przedmiotów nie budzi istotnych zastrzeżeń. Nieprawidłowe jest jedynie realizowanie w dwóch ostatnich semestrach zajęć do wyboru z takich przedmiotów jak: Marketing. Podstawy logistyki. Podstawy nauki o przedsiębiorstwie, gdyż zawierają one treści podstawowe, które powinny być przekazywane na początku studiów

Plan studiów wprowadza następującą ich strukturę z punktu widzenia form zajęć dydaktycznych: wykłady (452 godz.), ćwiczenia i laboratoria (łącznie 333 godz.), wykłady prowadzone przez praktyków (48 godz.), projekty (123 godz.), seminarium dyplomowe (32 godz.) oraz praktyki zawodowe (480 godz.). Na zajęcia wymagające bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego i studenta przypada 858 a z projektami które realizowane są na konsultacjach 988 godzin. Natomiast łącznie na wszystkie pięć wymienionych form zajęć przewidziano 1468 godzin, co odpowiada 32,5% ogólnego nakładu pracy studenta. Na pracę własną studenta przewidzianych jest 3032 godzin. Należy wskazać, że laboratoria prowadzone są wyłącznie w ramach przedmiotu Technologie informacyjne, który ma wymiar 22 godzin, w tym 8 wykładu i 16 laboratorium. Także przedmiot Komputerowe techniki w finansach i bankowości realizowany jest w laboratorium komputerowym w wymiarze 16 godzin, ale według planu studiów jako ćwiczenia audytoryjne.

Każda z dwóch specjalności składa się 5 przedmiotów, przy czym na specjalności *Finanse i rachunkowość* przedsiębiorstw cztery realizowane są w formie wykładu a jedna ćwiczeń, a na specjalności Bankowość trzy w formie wykładu i dwie w formie ćwiczeń. Struktura zajęć specjalnościowych na profilu praktycznym powinna preferować zajęcia umożliwiające bezpośrednie wykonywanie czynności praktycznych czego wykłady nie umożliwiają.

A zatem trzeba stwierdzić, iż formy prowadzenia zajęć, a w szczególności ich struktura nie są właściwe z punktu widzenia praktycznego profilu kształcenia. Zajęcia wykładowe prowadzone są w większym wymiarze czasowym od ćwiczeń. Niewielka część zajęć prowadzona jest z zastosowaniem technologii informatycznej. Brak jest zajęć o charakterze warsztatowym.

Liczebność grup jest uzależniona od rodzaju zajęć. Wykłady odbywają się dla całych roczników studiów. Ćwiczenia prowadzone są w grupach 24 - 36 osób, seminaria dyplomowe 11 - 16 osób, lektoraty języków obcych oraz laboratoria prowadzone są w 15 - 20 osobowych grupach. Z uwagi na małą liczbę studentów na kierunku finanse i rachunkowość grupy te są mniej liczne, co można uznać za umożliwiające nabywanie zakładanych efektów kształcenia..

Praktyki zawodowe realizowane są w wymiarze 480 godzin w okresie 3 miesięcy, za które student otrzymuje 18 punktów ECTS. Studenci odbywają praktyki w 4, 5 i 6 semestrze studiów, w wymiarze 160 godzin w każdym z semestrów. Ramowy program praktyki zawodowej dla kierunku *Finanse i rachunkowość* przewiduje, że studenci będą mieli możliwość zapoznania się ze sposobem funkcjonowania organizacji, strukturą organizacyjną, organizacją pionu finansowego, metodami i formami współpracy z bankami i instytucjami finansowymi.

Działania systemowe w zakresie organizacji praktyk w WSW z siedzibą w Otwocku składają się z następujących czynności:

- opracowania ramowego programu praktyki zawodowej
- opracowania szczegółowego programu praktyk dla poszczególnych studentów;
- skierowania studenta na praktykę do wybranego podmiotu;
- podpisanie umowy o organizację praktyki pomiędzy tym podmiotem a WSW;
- odbycie praktyki przez studenta;
- wypełnienie dziennika praktyki przez studenta;
- potwierdzenie odbycia praktyki studenta przez zakład pracy;
- ewaluacja przebiegu praktyki zawodowej.

Jako miejsca odbywanych praktyk występowały: zakład komunalny, agencja ubezpieczeniowa, firma szkoleniowo-konsultingowa, firma informatyczna, zakład remontowy, oddział banku, jednostka organizacyjna samorządu terytorialnego w których są działy finansowe a zatem mogły być w nich efekty realizowane .

Zajęcia na studiach niestacjonarnych są zorganizowane w ramach 8 zjazdów sobotnio-niedzielnymi w semestrze. Zarówno w soboty, jak i w niedziele zajęcia i w zależności od semestru studiów rozpoczynają się o godzinie 8.15-9.00 i trwają do godziny 15.30-20.05. W trakcie zjazdu odbywa się nawet kilkanaście (16) godzin lekcyjnych zajęć. Zajęcia z przedmiotów odbywają się w blokach 2-3 godzin lekcyjnych, a sporadycznie 4 godzin lekcyjnych. Pomiędzy poszczególnymi zajęciami są 10-minutowe przerwy. Nie występują dłuższe przerwy w porze obiadowej co krytycznie oceniają studenci.

Uczelnia nie prowadzi na ocenianym kierunku studiów zajęć dydaktycznych z wykorzystaniem metod kształcenia na odległość.

Oceniając program studiów z uwagi na dostosowanie do wymogów profilu praktycznego trzeba zauważyć, iż Uczelnia wyróżnia zajęcia praktyczne a także zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym. W raporcie samooceny (s. 13) stwierdzono, że ponad 50 % zajęć to zajęcia o charakterze praktycznym w formie ćwiczeń, projektów i praktyk. Uczelnia nie wskazała przy tym, które ćwiczenia mają taki charakter. Natomiast w opisie programu kształcenia Uczelnia przyjęła, że łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć o charakterze praktycznym, w tym zajęć laboratoryjnych i projektowych wynosi na studiach niestacjonarnych 28 ECTS, natomiast w ramach zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym 38 ECTS, zaś w innej tabeli raportu samooceny wymieniając te moduły wskazuje, iż są to wszystkie moduły programu opiewające ogółem na 189 p ECTS. Analiza programu studiów, sylabusów oraz prac etapowych przeglądanych podczas wizytacji pozwala stwierdzić, iż niektóre moduły, do których przypisano projekty są tylko w części związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym gdyż są wśród nich na przykład przedmioty podstawowe jak m.in. matematyka, statystyka, ekonometria, mikro i makroekonomia. Przedmioty te są realizowane zarówno w formie ćwiczeń, jak i wykładów. Z kolei moduły Podstawy zarządzania oraz Przedsiębiorczość i innowacje, w ramach których uwzględniono także projekty, mają wyłącznie formę wykładu a więc nie są to zajęcia prowadzone w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów. W sylabusach przedmiotów wskazano, że projekty realizowane są w ramach konsultacji. Uczelnia przedstawiła w trakcie wizytacji projekty tylko z jednego

przedmiotu. Na przedłożonych projektach nie było żadnych adnotacji ani ocen. Zatem w świetle tych ustaleń można stwierdzić, iż tylko część tych zajęć może być uznana za zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym i nie wypełniają one łącznie 50 % przypisanych im punktów ECTS.

Określenia nakładu pracy studenta dla praktyk nie jest w pełni adekwatne dla praktycznego profilu kształcenia – przykładowo na zapoznanie się z przedmiotem działalności jednostki, przepisami prawnymi regulującymi działalność zakładu pracy, instrukcją kancelaryjną i obiegiem dokumentów, działalnością zakładu pracy przewidziano aż 190 godzin, podczas gdy na wykonywanie zadań i czynności związanych z programem praktyki 230 godzin. Pozostały czas jest poświęcony na przygotowanie projektów, zbieranie materiałów do pracy dyplomowej, weryfikację przez opiekuna nabytych umiejętności. Analiza bilansu nakładu pracy studenta w programie studiów niestacjonarnych w poszczególnych przedmiotach wskazuje na znaczący udział pracy własnej co jest charakterystyczne dla tego trybu studiów ale można uznać, iż czas przeznaczony na realizację treści kształcenia na 6 semestralnych studiach (przy bardzo małej liczbie studentów kierunku) jak i w poszczególnych modułach umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia przy poniesieniu przez studentów nakładu pracy mierzonego liczbą punktów ECTS przyporządkowanych do programu studiów na ocenianym kierunku oraz do poszczególnych modułów kształcenia. Natomiast pełną realizację efektów ogranicza brak 50 % udziału zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym.

Treści programowe dla poszczególnych przedmiotów określone zostały w sylabusach przedmiotów. Obejmują one z reguły po kilkanaście zagadnień, ewentualnie rozwiniętych z różnym stopniem szczegółowości. Treści programowe podawane w sylabusach niektórych przedmiotów są identyczne dla wykładu i ćwiczeń (np. Analiza finansowa, Finanse przedsiębiorstwa). W przypadku występowania w ramach danego przedmiotu projektu, treści programowe określone są w sylabusie także dla projektu.

Treści programowe z języka obcego ujęte w karcie przedmiotu obejmują w przeważającej mierze zagadnienia z życia codziennego. W relatywnie niewielkim zakresie pojawiają się kwestie odnoszące się do finansów – np. terminy anglojęzyczne w finansach i ekonomii, np. pieniądź, bankowość czy interpretacja wykresów.

Program studiów obejmuje przedmioty podstawowe typowe dla kierunków ekonomicznych (Matematyka, Statystyka opisowa, Ekonometria, Mikro i makroekonomia, Podstawy zarządzania, Rachunkowość, Podstawy prawa, Podstawy finansów). W grupie przedmiotów kierunkowych ujęte są przedmioty związane z finansami, jak Rachunkowość finansowa, Rynki finansowe, Finanse publiczne, Finanse przedsiębiorstwa, Bankowość, Matematyka finansowa, Analiza finansowa, Ubezpieczenia gospodarcze. Relatywnie dużo jest przedmiotów z zakresu zarządzania niezwiązanych z kierunkiem studiów: Socjologia w zarządzaniu, Psychologia w zarządzaniu, Marketing, Podstawy logistyki, Zarządzanie relacjami z klientem.

Treści programowe ujęte w sylabusach obejmują standardowe zestawienia zagadnień odnoszących się do poszczególnych przedmiotów ujęte w ogólnie stosowanych podręcznikach akademickich. Podręczniki te, wydane na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat, podane są jako literatura podstawowa i uzupełniająca w sylabusach. Można zatem uznać że oferowane treści kształcenia są aktualne i kompleksowe gdyż obejmują zarówno zagadnienia z finansów jak i rachunkowości a także osadzają je w naukach ekonomicznych poprzez treści z zakresu mikroekonomii i makroekonomii. Kompleksowość treści jak i ich różnorodność wynika również z objęcia programem różnych zagadnień finansów jak bankowość, ubezpieczenia, finanse przedsiębiorstw, finanse publiczne a także ujęcia podstaw wiedzy i metod dla aparatu analitycznego i warsztatowego jak analiza finansowa czy matematyka finansowa. Można stwierdzić spójność treści kształcenia i efektów określonych dla wiedzy „I tak efekt posiada wiedzę w zakresie funkcjonowania rynku finansowego oraz jego zmian z uwzględnieniem ich przyczyn, przebiegu i konsekwencji realizowany jest przez treści modułu Rynki finansowe

Finanse przedsiębiorstwa. Efekty zakładające znajomość metod statystycznych są realizowane w takich modułach jak statystyka, ekonometria, matematyka finansowa. Efekty umiejętności realizowane są zarówno poprzez treści jak i metody np. case study. I tak efekt *potrafi prawidłowo interpretować zjawiska ekonomiczne specyficzne dla kierunku Finanse i Rachunkowość* jest realizowany w treściach z zakresu mikroekonomii, makroekonomii, finansów publicznych, analizy finansowej.

Metody kształcenia określone są w sylabusach przedmiotów. Dla wykładów stosowane są prezentacje zagadnień teoretycznych i przykładów ilustrujących te zagadnienia z wykorzystaniem projektora multimedialnego. Ćwiczenia prowadzone są z wykorzystaniem takich metod dydaktycznych jak: rozwiązywanie przykładów rachunkowych, mających postać studium przypadku. Jako metoda kształcenia podawane jest także dla każdego przedmiotu samodzielne studiowanie literatury podstawowej i pomocniczej. Wymienione metody kształcenia podane są w sposób identyczny dla większości przedmiotów.

Moduł przedmiotów do wyboru obejmuje 74 ECTS. Składają się na niego jeden z dwóch modułów specjalnościowych, przedmioty do wyboru (Marketing, Podstawy logistyki, Podstawy nauki o przedsiębiorstwie, Prawo pracy, Zarządzanie relacjami z klientem), Moduł praktyczny (praktyki zawodowe), wykłady prowadzone przez praktyków oraz seminarium dyplomowe. W ofercie tej przeważają treści z zakresu dyscypliny nauki o zarządzaniu co oczywiście czyni ofertę różnorodną ale powinna ona obejmować również treści wyspecjalizowane z zakresu finansów i rachunkowości. Wliczanie praktyki zawodowej do zajęć do wyboru Zespół Oceniający uznaje za niewłaściwe, gdyż nie określono efektów kształcenia dla poszczególnych grup praktyk o zróżnicowanym celu. Odliczając p ECTS przypisane praktykom zawodowym Uczelnia spełnia wymagania w zakresie udziału zajęć do wyboru.

Regulamin studiów dopuszcza możliwość indywidualizacji kształcenia w formie: indywidualnego programu studiów i indywidualnej organizacji studiów. Pierwsza forma przeznaczona jest dla studentów wyróżniających się wynikami w nauce. Natomiast z indywidualnej organizacji studiów mogą korzystać w szczególności osoby niepełnosprawne.

Studenci mają możliwość uzyskania wsparcia ze strony nauczycieli akademickich w ramach konsultacji. Na początku roku akademickiego wykładowcy podają do wiadomości studentom terminy, godziny i miejsce konsultacji. Istnieje również możliwość mailowego umówienia się z prowadzącym na spotkanie. Zazwyczaj konsultacje odbywają się w dniach, w których prowadzący mają zajęcia, po ich zakończeniu.

Studenci w czasie pierwszych zajęć zapoznawani są z efektami kształcenia, literaturą przedmiotu, sposobie i kryteriach zaliczenia oraz warunkach uczestnictwa. Informacje oraz regulacje związane z praktykami studenci uzyskują w dziekanacie.

2.2.

Ogólne zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągniętych efektów kształcenia określone są w Regulaminie studiów Warszawskiej Szkoły Wyższej stanowiącym załącznik do Uchwały Nr 1 Senatu WSW z dnia 19 kwietnia 2016 roku. Regulamin określa m.in. zasady zaliczania, przeprowadzania egzaminów, zaliczania semestru, roku studiów i rejestracji na kolejny rok, wymogi dotyczące pracy dyplomowej, egzaminu dyplomowego i ukończenia studiów. Sprawdzanie i ocena realizacji efektów kształcenia mają charakter przejrzysty. Są one prowadzone w oparciu o jednolite w odniesieniu do wszystkich studentów zasady określone w Regulaminie studiów oraz sylabusach przedmiotów. Weryfikacji efektów kształcenia dokonują nauczyciele akademicki prowadzący poszczególne przedmioty. Metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia określone są w sylabusach przedmiotów. Podano w nich sposób weryfikacji zakładanych efektów kształcenia. Każdy z zakładanych efektów kształcenia musi zostać zweryfikowany co najmniej jedną z metod sprawdzania i oceniania efektów. Jako

metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia stosowane są: w zakresie wiedzy-egzamin pisemny lub ustny, prace pisemne (kolokwia), referaty, jak i projekt , w zakresie umiejętności -aktywność na zajęciach, studium przypadku przygotowane w ramach pracy własnej, przygotowany projekt, prace pisemne , w zakresie kompetencji społecznych –projekt, obserwacja na zajęciach. Dobór metod weryfikacji jest na ogół właściwy przy czym uczelnia nie przedstawiła prac projektowych (oprócz jednego modułu)Zespołowi Oceniającemu ,które by potwierdziły właściwą weryfikację odpowiednich umiejętności , w tym związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym studentów.

Regulamin studiów wprowadza zasady odnoszące się do dostępu studenta do informacji o wynikach oceny realizacji założonych efektów kształcenia, określa ramy organizacyjne dla procesu weryfikacji osiągnięć studenta, formułuje uprawnienia odwoławcze oraz określa konsekwencje braku zaliczenia przedmiotu bądź etapu procesu kształcenia. Regulamin określa również skalę stosowanych ocen w ramach procesu weryfikacji osiągnięć studenta. W Uczelni przyjęto wyrażanie poziomu osiągnięcia danego przedmiotowego efektu kształcenia w następującej skali ocen: bardzo dobry (5), dobry plus (4+), dobry (4), dostateczny plus (3+), dostateczny (3), niedostateczny (2). Warunkiem wpisu na kolejne semestry jest osiągnięcie efektów kształcenia przypisanych dla przedmiotów na danym semestrze. Regulamin wprowadza także możliwość ubiegania się o wpis warunkowy, podaje zasady i warunki przenoszenia osiągnięć studenta z innych uczelni i kierunków kształcenia.

W sylabusach przedmiotów określono elementy i wagi mające wpływ na ocenę końcową. Określono jaki jest udział procentowy poszczególnych elementów w ocenie ogólnej. Wskazano także przedziały procentowe stanowiące podstawę wystawienia oceny końcowej, przyjmując, że należy uzyskać co najmniej 51% wymagań dla otrzymania oceny 3,0.

Plan studiów przewiduje zakończenie 12 przedmiotów egzaminem, w tym języka obcego, 7 przedmiotów podstawowych, 3 kierunkowych i jednego specjalnościowego. Pozostałe przedmioty kończą się zaliczeniem.

Tematyka przedłożonych w trakcie wizytacji prac etapowych i egzaminacyjnych była związana z efektami kształcenia dla ocenianego kierunku. Obejmują one najczęściej pytania testowe pozwalające na weryfikację wiedzy, a w mniejszym zakresie zadania weryfikujące umiejętności.

Projekty ujęte są w planie studiów dla szesnastu przedmiotów, w tym ośmiu podstawowych, pięciu kierunkowych, technologii informacyjnej, praktyki zawodowej i seminarium dyplomowego. Zakładają one samodzielne opracowanie przez studenta problemu określonego w sylabusie przedmiotu. Projekt przewidziany jest także dla seminarium dyplomowego i zgodnie z jego sylabusem polega na sporządzeniu opracowania podczas odbywania praktyki zawodowej, pod kątem przydatności dla zakładu pracy lub dla przygotowywanej pracy dyplomowej. Tematyka projektów udostępnionych tylko dla jednego przedmiotu nie odnosiła się do kierunku *Finanse i rachunkowość* i przyjętych dla niego efektów. Same prace miały charakter opisowy, przedstawiały ogólne treści ciężące do kierunku zarządzanie

Uczelnia podała w Raporcie samooceny (s. 17), że za weryfikację efektów kształcenia związanych z praktyką zawodową odpowiada i dokonuje jej zaliczenia na ocenę uczelnianą opiekun praktyk (koordynator przedmiotu). Podczas wizytacji stwierdzono, iż weryfikacja efektów kształcenia odnoszących się do praktyk zawodowych dokonywana jest przez promotora seminarium dyplomowego w oparciu o dokumentację przedstawianą przez studentów i potwierdzaną przez zakład pracy. Nie powołano opiekuna praktyk zawodowych. Zaliczenie praktyki zawodowej dokonywane jest na podstawie aktywności wykazywanej na praktyce potwierdzonej pozytywną opinią osoby sprawującej opiekę nad studentem w miejscu odbywania praktyki, projektu przygotowanego w trakcie praktyki oraz dziennika praktyk, podpisanego przez wskazanego w umowie zakładowego opiekuna praktyk . Na podstawie

przeprowadzonej podczas wizytacji analizy dokumentacji praktyk w niektórych przypadkach zwraca się uwagę na wysępujące w niej braki oraz na pojedyncze przypadki takich zapisów dziennika praktyk, które wskazują na niepełne osiągnięcie przewidzianych efektów kształcenia. W kilku przypadkach brakuje również szczegółowych programów praktyk, co świadczy o niewystarczającym nadzorze nad realizacją praktyk

Dokumentacja dotycząca studentów, którzy odbywali praktyki zawodowe obejmuje: umowę o organizację praktyki studenckiej, kartę przebiegu praktyki oraz formularz oceny praktykanta. W karcie oceny przebiegu praktyki wyszczególnione są czynności wykonywane w trakcie praktyki przez studenta. Analiza kart wskazuje, że były to w dwóch przypadkach w znacznym stopniu czynności biurowe nieodpowiadające efektom kształcenia przyjętym dla praktyk. Natomiast dla pięciu praktyk występowała zgodność czynności wykonywanych przez praktykanta z efektami kształcenia. Zarówno karta przebiegu praktyki, jak i formularz oceny praktykanta potwierdzone są przez zakład pracy. Praktyki zawodowe odbyła połowa dotychczasowych absolwentów, a pozostali zaliczali praktykę na podstawie wykonywanej pracy zawodowej. W przypadkach uzyskiwania zaliczenia praktyki na podstawie pracy zawodowej zakład pracy potwierdzał wykonywanie czynności odpowiadających założonym efektom kształcenia.

W teczkach absolwentów znajdują się wnioski studentów o zaliczenie praktyki z tytułu odbywania praktyki zawodowej. Wnioski te zawierają informacje o miejscu zatrudnienia i charakterystykę stanowiska pracy. Potwierdzone są przez pracodawcę. Zamieszczona jest w nich opinia kierownika katedry o zgodności pracy zawodowej z kierunkiem studiów i decyzja rektora o zaliczeniu praktyki. Zauważa się nie w pełni prawidłowe uregulowanie procedur postępowania w zakresie zaliczania praktyk zawodowych na podstawie doświadczenia zawodowego studenta. W przedstawionej dokumentacji wniosków studentów o zaliczenie praktyk zawodowych na podstawie doświadczenia zawodowego brakuje procedur oceny osiągnięcia efektów kształcenia właściwych dla przedmiotu praktyki zawodowego przez studenta ubiegającego się o zaliczenie praktyk na podstawie pracy zawodowej. Zaliczenia praktyk studentów na podstawie pracy zawodowej dokonuje rektor. Nie są to rozwiązania właściwe a dokumentacja praktyk wskazuje na ich zaliczanie mimo braku potwierdzenia pełnej realizacji efektów kształcenia.

Dotychczas na ocenianym kierunku studiów wypromowanych zostało 14 absolwentów. Tematy 9 prac były zgodne z kierunkiem studiów. Natomiast pozostałe 5 jednoznacznie należało do zakresu dyscypliny nauki o zarządzaniu (wynagrodzenia i systemy motywacyjne) przy czym dyscyplina ta została wskazana jako ta, do której odnoszą się efekty kształcenia. W kilku przeglądanych podczas wizytacji pracach stwierdzono oceny zawyżone, niewielką wartość merytoryczną prac w aspekcie praktycznego profilu kształcenia, liczne błędy formalne (przypisy, bibliografia, formatowanie, styl językowy), których oceniający nie wzięli pod uwagę.

Nauczyciele akademicki reagują na zachowania nieetyczne i niezgodne z prawem. Rozwiązania organizacyjne i normatywne zapewniają warunki równego traktowania studentów w procesie sprawdzania i oceniania efektów kształcenia. Jednostka prowadząca oceniany kierunek studiów podejmuje działania zmierzające do ochrony przed niezgodnym z prawem postępowaniem w ramach procesu dyplomowania. Wraz z pracą dyplomową student składa pisemne oświadczenie o jej autorskim charakterze. Przed egzaminem dyplomowym Uczelnia dokonuje kontroli pracy dyplomowej pod względem jej autorskiego charakteru z wykorzystaniem programów antyplagiatowych współpracujących z ogólnopolskim repozytorium pisemnych prac dyplomowych. Jeżeli w wyniku sprawdzenia pracy dyplomowej Uczelnia stwierdzi, iż praca dyplomowa jest plagiatem nie jest ona dopuszczona do obrony. W teczkach absolwentów znajduje się dokumentacja potwierdzająca kontrolę antyplagiatową.

O terminach, warunkach oraz wymogach zaliczania prac i przedmiotów studenci informowani są przez nauczycieli akademickich je prowadzących z reguły na pierwszych zajęciach. Studenci uzyskują również informację zwrotną o otrzymanych ocenach za pomocą systemu informacyjnego obsługującego studentów bądź bezpośrednio u prowadzących zajęcia.

Organizacja roku akademickiego wprowadzana jest zarządzeniem rektora. Określa ona w szczególności terminy sesji egzaminacyjnych i poprawkowych. Sesja egzaminacyjna trwa dwa tygodnie, a bezpośrednio po niej jednotygodniowa sesja egzaminacyjna poprawkowa. Terminy zaliczeń i egzaminów ustalane są i podawane do wiadomości studentów przez prowadzących zajęcia. Szczegółowe rozwiązania w zakresie sprawdzania i oceny efektów kształcenia zawarte są w Regulaminie studiów. Są one prawidłowe z punktu widzenia przejrzystości i skuteczności sprawdzania i oceny realizacji założonych efektów kształcenia.

Uczelnia nie dokonała oceny przydatności zakładanych efektów kształcenia na rynku pracy poprzez badanie losów zawodowych absolwentów. W opinii ZO efekty kształcenia przyjęte dla ocenianego kierunku studiów pozwalają na przygotowanie absolwenta do podjęcia pracy w charakterze specjalisty z zakresu finansów i rachunkowości, ryzyka w finansach, rachunkowości finansowej w działach finansowo-księgowych przedsiębiorstw różnych branż, w jednostkach administracji państwowej i samorządowej, instytucjach finansowych (m. in. w bankach, zakładach ubezpieczeń, firmach inwestycyjnych), firmach konsultingowych i audytorskich, biurach rachunkowych. Absolwenci są przygotowani także do prowadzenia własnej działalności gospodarczej wymagającej kwalifikacji w zakresie finansów. Program kształcenia ocenianego kierunku studiów zakłada możliwość kontynuowania nauki na studiach drugiego stopnia na kierunku *Finanse i rachunkowość* oraz innych kierunkach studiów, w tym w szczególności na kierunkach z obszaru nauk społecznych, dziedziny nauk ekonomicznych

W czasie spotkania z ZO PKA studenci ocenianego kierunku wyrazili opinię, iż system weryfikacji zakładanych efektów kształcenia jest dla nich transparentny i umożliwia obiektywną ocenę ich osiągnięcia. Studenci potwierdzili, iż najczęściej stosowane metody na kierunku *finanse i rachunkowość* to egzaminy (pisemne lub ustne), kolokwia, prezentacje, referaty. Studenci uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA wyrazili opinię, że są oceniani obiektywnie. Wyrazili oni opinię, iż w czasie realizacji procesu kształcenia, w tym w czasie sesji egzaminacyjnej, oceniani są w sposób zgodny założeniami przedstawionymi na pierwszych zajęciach oraz określonymi w sylabusach.

2.3.

Warunki i tryb rekrutacji kandydatów na pierwszy rok studiów są określane w uchwałach senatu. Uchwała nr 8/2016 Senatu Uczelni z dnia 19 kwietnia 2016 r. w sprawie warunków i trybu rekrutacji oraz formy studiów na poszczególnych kierunkach w roku akademickim 2017/2018 przewiduje, że wstęp na studia jest wolny. Na studia są przyjmowane osoby posiadające świadectwo dojrzałości. Kandydaci z zagranicy są kwalifikowani przez Komisję Rekrutacyjną powołaną przez Rektora. Komisja Rekrutacyjna przeprowadza rozmowę kwalifikacyjną, której celem jest sprawdzenie, czy kandydat posiada wystarczającą znajomość języka polskiego, pozwalającą na aktywne uczestnictwo w zajęciach dydaktycznych. Kryteria te w elementarnym stopniu zapewniają dobór kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Procedury są bezstronne i zapewniają równe szanse dla kandydatów w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku.

Zasady dyplomowania określone są w Regulaminie studiów WSW. Dodatkowo obowiązują w tym zakresie uszczegóławiające przepisy dotyczące procesu dyplomowania zawarte w Zarządzeniu nr RK/210/3/2011 Rektora Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku z dnia 11 maja 2011 r. w sprawie wymogów jakim powinny odpowiadać praca dyplomowa, ocena pracy dyplomowej oraz zasady przeprowadzania

egzaminu dyplomowego. Pracę dyplomową student wykonuje pod kierunkiem nauczyciela akademickiego, posiadającego co najmniej stopień naukowy doktora. Temat pracy dyplomowej powinien być ustalony nie później niż na pół roku przed planowanym ukończeniem studiów. Za pracę dyplomową uznaje się samodzielne opracowanie określonego zagadnienia badawczego prezentujące ogólną wiedzę i umiejętności studenta związane z danym kierunkiem studiów, poziomem i profilem kształcenia oraz umiejętność samodzielnego analizowania i wnioskowania. Oceny pracy dyplomowej dokonuje w formie pisemnej recenzji promotor pracy oraz jeden recenzent wyznaczony przez Rektora. Recenzentem pracy dyplomowej może być nauczyciel akademicki posiadający co najmniej stopień naukowy doktora. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu dyplomowego jest zaliczenie wszystkich przedmiotów oraz zdanie wszystkich egzaminów przewidzianych w planie studiów i programie kształcenia, dla danego kierunku, stopnia i formy studiów i złożenie pracy dyplomowej. Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym i obejmuje tematykę związaną z pracą dyplomową oraz z kierunkiem studiów. Egzamin dyplomowy odbywa się przed komisją powołaną przez Rektora, w skład, której wchodzi: Rektor, promotor i recenzent pracy. W wyjątkowych sytuacjach Rektor może powierzyć przewodnictwo komisji innemu nauczycielowi akademickiemu, posiadającemu, co najmniej stopień naukowy doktora. Ukończenie studiów następuje po złożeniu egzaminu dyplomowego z wynikiem co najmniej dostatecznym.

Efekty kształcenia uzyskane przez studentów w trakcie studiów w innych uczelniach są uznawane w procesie kształcenia w Warszawskiej Szkole Wyższej. Dokonuje się tego w oparciu o zasady określone w Regulaminie studiów, zgodnie z uzyskaną liczbą ECTS.

Uczelnia określiła warunki i zasady uznawania efektów uczenia się uzyskanych poza szkolnictwem wyższym. Zostały one określone w Regulaminie potwierdzania efektów uczenia się zorganizowanego instytucjonalnie poza systemem studiów oraz niezorganizowanego instytucjonalnie wprowadzonym Uchwałą nr 5/2015 Senatu Uczelni z dnia 27 maja 2015 r. w sprawie wprowadzenia w Wyższej Szkole Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku Regulaminu dotyczącego potwierdzania efektów uczenia się zorganizowanego instytucjonalnie poza systemem studiów oraz niezorganizowanego instytucjonalnie. Regulamin określa zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się oraz sposób powoływania i tryb działania komisji weryfikujących efekty uczenia się. Regulamin dotyczy osób, które zamierzają podjąć bądź kontynuować studia w trybie indywidualnego toku studiów na podstawie procedury uznania efektów uczenia uzyskanych przez daną osobę poza systemem studiów. W wyniku tej procedury można zaliczyć studentowi nie więcej niż 50% punktów ECTS przypisanych do danego programu kształcenia określonego kierunku, poziomu i profilu kształcenia. W przypadku osób ubiegających się o przyjęcie na studia pierwszego stopnia wymagane jest posiadanie świadectwa dojrzałości oraz minimum 5-letniego doświadczenia zawodowego. Decyzje w sprawie potwierdzenia efektów uczenia się podejmuje Rektor. Regulamin przewiduje powołanie Komisji ds. Potwierdzania Efektów Uczenia się. W jej skład wchodzi Pełnomocnik rektora ds. potwierdzania efektów uczenia się, nauczyciel akademicki prowadzący zajęcia, o zaliczenie których, ubiega się wnioskodawca, specjalista z danej dziedziny i dyscypliny kształcenia, pracownik dziekanatu oraz co najmniej jeden przedstawiciel studentów. Komisja przygotowuje narzędzia służące do potwierdzania efektów uczenia się, w szczególności: testy, zadania problemowe teoretyczne, zadania problemowe praktyczne. Uczelnia nie miała uprawnień do potwierdzania efektów kształcenia zdobytych poza systemem szkolnictwa wyższego na kierunku Finanse i rachunkowości z uwagi na brak oceny PKA.

Warszawska Szkoła Wyższa w Otwocku zapewnia dostęp do informacji o wymaganiach stawianych kandydatom na studia na ocenianym kierunku a także, zasadach potwierdzania efektów uczenia się, uznawania efektów i okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych w

szkolnictwie wyższym. Podstawową formą przekazu tych informacji jest zamieszczanie na stronach internetowych uczelni odpowiednich aktów regulujących te kwestie.

W czasie spotkania z ZO PKA, studenci wyrazili opinię, iż zarówno sam proces rekrutacji, procedury jak i sposób informacji był dla nich przejrzysty i zrozumiały. Ponadto studenci wyrazili opinię, iż kryteria rekrutacji były obiektywne, umożliwiały równy udział wszystkich kandydatów w procesie przyjmowania na studia. Studenci wskazali, iż informacje o procesie rekrutacji na kierunek *finanse i rachunkowość* studenci uzyskiwali głównie ze strony internetowej rekrutacji, na której wyszczególniono m.in. procedury, warunki i tryb rekrutacji, wykaz niezbędnych dokumentów, kierunki studiów, informacje dotyczące opłat oraz terminarz rekrutacji. Studenci uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA pozytywnie odnieśli się do informacji dotyczącej rekrutacji i przebiegu studiów zawartych na stronie internetowej.

Z uwagi na fakt, iż w spotkaniu z ZO PKA brali udział studenci I i II roku studiów I stopnia, nie byli oni w stanie wyrazić opinii na temat procesu dyplomowania na ocenianym kierunku.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Plan studiów ma strukturę opartą na modułach obejmujących grupy przedmiotów typowych dla kierunków ekonomicznych z dominacją ogólnych przedmiotów podstawowych i kierunkowych, z niewielkim udziałem przedmiotów specjalnościowych. Do planu studiów włączono, w szczególności w grupie zajęć do wyboru, dość znaczną liczbę przedmiotów z dyscypliny nauki o zarządzaniu. Wymiar czasowy całych studiów, modułów i poszczególnych przedmiotów jest dość mały ale jednocześnie niewielka liczba studentów sprawia, że możliwa jest realizacja założonych efektów kierunkowych i przedmiotowych. Sekwencja przedmiotów jest zasadniczo właściwa i uwzględnia w szczególności zachodzące pomiędzy nimi powiązania przekazu wiedzy i kształtowania umiejętności. Nieprawidłowe jest jedynie realizowanie w dwóch ostatnich semestrach zajęć do wyboru z takich przedmiotów jak: Marketing. Podstawy logistyki. Podstawy nauki o przedsiębiorstwie, gdyż zawierają one treści podstawowe, które powinny być przekazywane na początku studiów. Praktyki zawodowe odbywają się w ostatnich trzech semestrach studiów, co jest rozwiązaniem właściwym, gdyż pozwala wykorzystać zgodnie z ich założeniami wiedzę zdobytą w trakcie studiów.

Dla każdego z przedmiotów dokonano kalkulacji nakładu pracy niezbędnego dla osiągnięcia założonych dla niego efektów kształcenia i wyrażono ten nakład w formie punktów ECTS. W przypadku niektórych przedmiotów brak jest konsekwencji w określeniu elementów programu kształcenia i ich odzwierciedleniu w określeniu nakładu pracy. Np. w ramach praktyk zawodowych przewidziane jest wykonanie projektu, a nakład pracy z tym związany określony jest na 0 godzin. Z kolei dla części przedmiotów przewidziany jest egzamin, ale nakład godzinowy związany z obecnością na egzaminie wynosi 0 (np. Analiza finansowa, Bankowość).

Formy prowadzenia zajęć, a w szczególności ich struktura nie są właściwe z punktu widzenia praktycznego profilu kształcenia. Zajęcia wykładowe prowadzone są w większym wymiarze czasowym od ćwiczeń. W szczególności przedmioty specjalnościowe realizowane są w dużym stopniu z udziałem wykładów. Niewielka część zajęć prowadzona jest z zastosowaniem technologii informatycznej. Brak jest zajęć o charakterze warsztatowym.

Liczebność grup studenckich na zajęciach wykładowych i ćwiczeniowych jest odpowiednia z punktu widzenia możliwości wykorzystywania aktywnych form kształcenia i realizacji założonych efektów kształcenia.

Praktyki zawodowe są integralnym elementem planu studiów. Realizowane są we właściwym dla praktycznego profilu kształcenia wymiarze czasowym. Programy praktyk w zbyt dużym stopniu nakierowany jest na poznanie zakładu pracy, a w za małym na przygotowanie do wykonywania czynności związanych z nabyciem umiejętności praktycznych.

Taki program praktyk ogranicza możliwości osiągnięcia założonych dla nich efektów kształcenia. Zaliczanie praktyk na podstawie wykonywanej pracy zawodowej dokonywane jest na podstawie weryfikacji realizacji w jej ramach efektów kształcenia przyjętych dla praktyki zawodowej przez promotora seminarium dyplomowego.

Harmonogram zajęć dydaktycznych wskazuje na dość duże obciążenie studentów w trakcie jednego dnia. Brakuje przy tym dłuższej przerwy w trakcie dnia na spożycie posiłku obiadowego. Nie występuje jednak zjawisko kumulacji w trakcie dnia zajęć z jednego przedmiotu.

Na ocenianym kierunku studiów nie są prowadzone zajęcia z zastosowaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Na ocenianym kierunku studiów nie jest w pełni realizowany określony w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów wymóg ujęcia w programie kształcenia modułów zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS koniecznych do uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia, a służących zdobywaniu przez studenta umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych. W programie kształcenia Uczelnia przyjęła, że łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć o charakterze praktycznym, w tym zajęć laboratoryjnych i projektowych wynosi na studiach niestacjonarnych 28 ECTS, natomiast w ramach zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym 38 ECTS zaś w innej tabeli wymieniając te moduły wskazuje, iż są to wszystkie moduły opiewające na 189 p ECTS. Analiza programu studiów, prac etapowych przeglądanych podczas wizytacji pozwala stwierdzić, iż większość zajęć, do których przypisano projekty jest tylko w części związana z praktycznym przygotowaniem zawodowym gdyż są wśród nich przedmioty podstawowe, prowadzone z dużym udziałem wykładów bądź wyłącznie w tej formie a więc nie są to zajęcia prowadzone w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów. Zatem tylko część tych zajęć może być uznana za zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym i nie wypełnia ona łącznie 50 % przypisanych im punktów ECTS.

Treści programowe realizowane w ramach poszczególnych przedmiotów są typowe dla kierunku *Finanse i rachunkowość* realizowanego na studiach pierwszego stopnia. Zawierają przekaz ogólnej wiedzy z poszczególnych przedmiotów. Treści kształcenia są spójne z zakładanymi efektami w szczególności w zakresie wiedzy, natomiast w zakresie umiejętności nie wykazują wystarczającego praktycznego nastawienia wyeksponowanego w założonych efektach kształcenia dla kierunku o profilu praktycznym.

Treści programowe dla języka obcego nie są w niezbędnym zakresie ukierunkowane na znajomość języka specjalistycznego z zakresu kierunku studiów. Nie pozwala to na zrealizowanie efektów kształcenia przyjętych dla tego przedmiotu.

Metody kształcenia stosowane w ramach poszczególnych przedmiotów są określone w sylabusach bardzo ogólnikowo, w sposób powtarzalny dla większości przedmiotów, bez dostosowania do ich charakteru, nie wskazują na prowadzenia procesu kształcenia o profilu praktycznym.

Studenci mają możliwość korzystania z indywidualizacji metod kształcenia poprzez wybór specjalności, przedmiotów do wyboru, seminarium dyplomowego w łączny wymiarze przekraczającym 30% liczby przypisanych dla programu kształcenia punktów ECTS oraz na zasadach indywidualnego planu studiów bądź indywidualnej organizacji studiów. W szczególności osoby niepełnosprawne mają zapewniony dostęp do rozwiązań organizacyjnych związanych z procesem kształcenia dostosowanych do ich potrzeb.

Weryfikacja efektów kształcenia odnoszących się do praktyk zawodowych dokonywana jest przez promotora seminarium dyplomowego w oparciu o dokumentację przedstawianą przez

studentów i potwierdzaną przez zakład pracy. Nie powołano opiekuna praktyk zawodowych. Zaliczenia praktyk studentów na podstawie pracy zawodowej dokonuje rektor. Nie są to rozwiązania właściwe a dokumentacja praktyk wskazuje na przypadki zaliczanie przy niepełnej realizacji efektów kształcenia.

Weryfikacja osiągnięcia efektów kształcenia założonych dla poszczególnych przedmiotów przeprowadzana zarówno na bieżąco (ocena aktywności na zajęciach, rozwiązywanie zadań itp.), jak i na koniec realizacji przedmiotu. Dokonuje się jej z reguły w oparciu o pisemne formy sprawdzianów i egzaminów. Analiza informacji zawartych w sylabusach oraz przegląd udostępnionych prac przejściowych i etapowych wskazują, że dominują przy tym sprawdziany oparte na pytaniach testowych bądź opisowych pozwalających jedynie na weryfikację wiedzy studentów. Natomiast w relatywnie mniejszym zakresie stosowane są zadania obliczeniowe i inne formy nastawione na sprawdzenie umiejętności. Nie uzyskano dokumentacji pozwalającej na weryfikację realizacji projektów dla wskazanych w planie studiów przedmiotów. W 16 przedmiotów, dla których w planie studiów ujęte są godziny zajęć przewidziane na projekty (łącznie 123) przedłożono w trakcie jedynie projekty z przedmiotu w formie wykładu prowadzonego przez praktyków. Prace te nie miały charakteru projektów lecz opisowych referatów poświęconych bardzo ogólnym zagadnieniom z zarządzania.

Tematyka 14 obronionych dotychczas prac dyplomowych była zgodna z kierunkiem kształcenia w przypadku 9 z nich, a w przypadku 5 odnosiła się do dyscypliny nauki o zarządzaniu. Analiza losowo dobranych prac dyplomowych wskazuje, że ich struktura obejmuje jeden rozdział oparty na literaturze przedmiotu, jeden zawiera charakterystykę analizowanego podmiotu a trzeci retrospektywną analizę określonej działalności. Jakość badań stanowiących podstawę części empirycznych jest jednak w większości przypadków dość niska. Na taką ocenę składa się w szczególności wąski zakres wykorzystywanych danych empirycznych, stosowanie jedynie prostych metod ilościowych do analizy i prezentacji zależności, słabe wnioskowanie. Jednocześnie część prac uzyskuje relatywnie wysokie oceny.

Rekrutacja kandydatów na studia prowadzona jest na zasadzie wolnego naboru.

Zasady dyplomowania określone są w regulaminie studiów i regulacjach szczegółowych wydanych na poziomie uczelni. Uwzględniają one wszystkie etapy procesu dyplomowania (obsada seminariów, określenie tematu pracy dyplomowej, ocena pracy i egzamin dyplomowy) a stosowane rozwiązania pozwalają na osiągnięcie związanych z tym elementem studiów efektów kształcenia.

Uczelnia wprowadziła adekwatne regulacje odnoszące się do identyfikacji efektów kształcenia uzyskanych w szkolnictwie wyższym i poza systemem studiów. Informacje na ich temat są aktualne, kompletne i w łatwy sposób dostępne dla zainteresowanych osób, zwłaszcza w wersji elektronicznej.

Zalecenia

- Dostosować program kształcenia do wymogu realizacji co najmniej 50% ECTS w ramach zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym.
- Przedmioty o charakterze podstawowym realizowane w ramach przedmiotów do wyboru powinny być przesunięte na pierwsze semestry.
- Zwiększyć udział zajęć realizowanych w formie ćwiczeń i wprowadzić zajęcia warsztatowe.
- Zwiększyć udział zajęć z zastosowaniem technologii informatycznych
- Powołać pełnomocnika ds. praktyk zawodowych i zwiększyć kontrolę nad realizacją efektów kształcenia w ramach praktyk zawodowych.
- W nauczaniu języka obcego zwiększyć udział treści leksykalnych związanych z kierunkiem studiów.

- W ramach przedmiotów do wyboru wprowadzić przedmioty z zakresu dyscypliny finanse .
- Dostosować metody kształcenia do charakteru przedmiotów.
- W ramach zaliczeń i egzaminów zwiększyć zakres weryfikacji umiejętności i podnieść poziom wymagań.

Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

3.1. Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia

3.2. Publiczny dostęp do informacji

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

3.1.

Uczelniany System Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia (USZiDJK) został wprowadzony na podstawie Uchwały nr 8/2015 Senatu Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku z dnia 27 maja 2015 r. Zgodnie z tą uchwałą system obejmuje swoim działaniem następujące obszary: monitorowanie i doskonalenie procesu kształcenia; ocenę procesu kształcenia, w tym ocenę realizacji zakładanych efektów kształcenia z uwzględnieniem udziału interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych; ocenę jakości i warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych; sposób weryfikowania efektów kształcenia w trakcie całego procesu kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów; sposób wykorzystania wniosków z ocen nauczycieli akademickich dokonywanych przez studentów w trybie art. 132 ust. 3 ustawy; działania Uczelni w zakresie zapobiegania plagiatom i ich wykrywania; ocenę dostępności informacji na temat kształcenia; ocenę mobilności studentów; monitoring karier zawodowych absolwentów; ocenę warunków socjalnych studentów. Zgodnie z §12 USZiDJK za realizację systemu odpowiedzialna jest Uczelniana Komisja Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia. Rektor powołuje Komisję w 3-osobowym składzie. W Komisji zasiadają przedstawiciele nauczycieli akademickich. W organie tym nie zasiada żaden student, co ogranicza udział studentów jako grupy interesariuszy wewnętrznych w projektowaniu, zatwierdzaniu, monitorowaniu i przeglądzie programu kształcenia w pracach tej Komisji. Studenci są zapraszani do udziału w pracach Komisji. Studenci w czasie spotkania z ZO PKA wyrazili opinię, iż nie mają wiedzy i informacji na temat funkcjonowania w Uczelni systemu zapewnienia jakości kształcenia. Do zadań Uczelnianej Komisji Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia należy m.in. przegląd programu kształcenia, prac dyplomowych, analiza z przeprowadzonych hospicacji zajęć dydaktycznych.

Zadania systemu określone w §12 stanowią, że Komisja co najmniej raz w roku sporządza sprawozdanie z działania systemu. Mimo, że system został wprowadzony w 2015 roku, sporządzono tylko jedno sprawozdanie, które przedłożono do wglądu w trakcie wizytacji. Sprawozdanie Uczelnianej Komisji Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia (rok akademicki 2014/2015 oraz I semestr roku akademickiego 2015/2016) łącznie obejmowało trzy kierunki studiów: zarządzanie, administracja, *finanse i rachunkowość*, według następującej struktury: 1. monitorowanie i doskonalenie procesu kształcenia; 2. ocena procesu kształcenia, w tym realizacji zakładanych efektów kształcenia; 3. ocena jakości i warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych. W punkcie tym zawarto sprawozdanie z ankiet oceny zajęć dydaktycznych, ; synteza oceny nauczycieli akademickich; sprawozdanie z hospicacji; 4. sposób weryfikowania efektów kształcenia w trakcie całego procesu kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów; 5. sposób wykorzystania wniosków z ocen nauczycieli akademickich dokonywanych przez studentów; 6. działania uczelni w zakresie zapobiegania plagiatom i ich wykrywania; 7. ocena dostępności informacji na temat kształcenia; 8. ocena mobilności studentów; 9. wnioski z monitorowania karier zawodowych absolwentów (dla kierunku "*finanse i rachunkowość*" monitoring nie był wówczas prowadzony, natomiast dla dwóch pozostałych kierunków jest prowadzony w formie ankiety; stwierdzono wówczas tylko,

że monitoring karier jest wystarczający); 10. ocena warunków socjalnych studentów; 11. poziom naukowy nauczycieli akademickich. Nie opracowano analogicznego Sprawozdania w innych latach akademickich, mimo że §12 Uczelnianego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia zaleca dokonywanie analizy zagadnień jakości kształcenia co najmniej raz w roku akademickim. Ponadto w omawianym Sprawozdaniu zalecono przeprowadzenie kolejnej oceny zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia w roku akademickim 2016/2017. W końcowym fragmencie sprawozdania stwierdzono, że system spełnia pozytywną i znaczącą rolę w zakresie zapewnienia wysokiej jakości kształcenia na wszystkich prowadzonych kierunkach studiów. Jednak w sprawozdaniu nie zawarto pogłębionej analizy i nie przedstawiono wniosków wynikających z opisu poszczególnych obszarów oceny jakości kształcenia. Zgodnie z treścią §1 pkt. 1 WSZiDJK ocenę procesu kształcenia, w tym ocenę realizacji zakładanych efektów kształcenia przeprowadza się z uwzględnieniem udziału interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych.

Program kształcenia kierunku finanse i rachunkowość w tym efekty kształcenia w momencie jego tworzenia został opracowany w ramach dyskusji kadry akademickiej zaliczanej do minimum kadrowego z udziałem przedstawicieli firm i samorządu terytorialnego powiatu otwockiego. W dalszych pracach nad programem kształcenia Interesariusze wewnętrzni biorą udział w jego projektowaniu poprzez uczestnictwo w posiedzeniach Senatu Uczelni (Rektor, przedstawiciel Założyciela uczelni, dyrektor administracyjny, kwestor, nauczyciele akademicy, kierownik biblioteki, przedstawiciel pracowników uczelni, studenci) oraz Uczelnianej Komisji ds. Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia. Na posiedzeniu Senatu w dniu 7 lipca 2016 r. przyjęto program kształcenia na rok akademicki 2016/2017 na kierunku „*finanse i rachunkowość*” (opis programu kształcenia, opis zakładanych efektów kształcenia, plan studiów, wzór sylabusu, matryca efektów kształcenia). Przy opisie efektów kształcenia wprowadzono korektę dotyczącą poszerzenia dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia o dyscyplinę naukową - nauki o zarządzaniu, ekonomię i finanse. Na posiedzeniu w dniu 30 czerwca 2017 r. Senat na wniosek Rektora wprowadził zmiany w planach studiów na kierunku "*finanse i rachunkowość*" – zwiększono liczbę godzin wykładów do 16 z przedmiotu "Ochrona własności intelektualnej"; zmniejszono ilość godzin wykładów do 24 z przedmiotu "Podstawy prawa" oraz usunięto przedmiot "Statystyka" na semestrze III a w to miejsce wprowadzono przedmiot "Statystyka opisowa"; skrócono czas realizacji seminarium dyplomowego z trzech do dwóch semestrów na V i VI semestrze studiów, na IV semestrze w miejsce seminarium dyplomowego wprowadzono przedmiot "Polityka gospodarcza"; usunięto przedmiot "Międzynarodowe stosunki gospodarcze" i wprowadzono przedmiot "Przedsiębiorczość i innowacje". Zmiany te podyktowane były dostosowaniem treści do potrzeb kształcenia w tym efektów kształcenia. Natomiast ZO PKA nie znajduje odpowiedniego uzasadnienia dla skrócenia okresu realizacji prowadzenia seminarium dyplomowego.

Prace nad przeglądem programu kształcenia prowadzone są również na bieżąco z końcem każdego roku akademickiego. Nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia modyfikują treści kształcenia wykładane w ramach konkretnego przedmiotu, co wynika z codziennej praktyki działania instytucji finansowych. Oprócz części teoretycznej wprowadzają nowe treści, na przykład wynikające ze zmieniających się przepisów prawa, aktualnego trybu pracy organów finansowo-księgowych, wykorzystywania specjalistycznego oprogramowania informatycznego. Przykładem takiego przedmiotu są "Finanse przedsiębiorstw" oraz "Finanse publiczne". Wskazano również na "Planowanie i rozwój przedsiębiorstw" jako przedmiot, którego treści podlegają okresowym modyfikacjom i aktualizacji. Kadra dokonuje przeglądu sylabusów wnosząc określone zmiany dotyczące treści, literatury, formy zaliczenia.

Studenci kierunku "*finanse i rachunkowość*" nie są stałymi członkami Uczelnianej Komisji Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia. Są jedynie zapraszani do udziału w jej posiedzeniach. Trudno zatem oceniać ich aktywność i wpływ na jakość kształcenia.

Interesariusze zewnętrzni zostali zaangażowani do współpracy z uczelnią w zakresie opiniowania planów i programów kształcenia, przyjmowania studentów kierunku "*finanse i rachunkowość*" na praktyki oraz organizowania konferencji i wydarzeń poza uczelnią w przestrzeni publicznej. Uchwałą nr 11/2015 Senatu Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku z dnia 26 września 2015 r. powołano Konwent jako organ opiniodawczo-doradczy Rektora. Określono jego skład, zadania oraz szczegółowe zasady i tryb jego funkcjonowania. W skład Konwentu wchodzi: rektor jako przewodniczący, pięciu przedstawicieli samorządów lokalnych, przedstawiciel Urzędu Marszałkowskiego, przedstawiciel wojewody, trzech przedstawicieli organizacji przedsiębiorców, dziesięciu przedstawicieli przedsiębiorstw, instytucji finansowych oraz oświatowych, dwóch przedstawicieli organizacji społeczno-zawodowych, trzech przedstawicieli samorządu studentów, sekretarz. Członków powołuje Rektor na okres kadencji władz uczelni. Zgodnie §4 wyżej wymienionej uchwały do kompetencji Konwentu należy wyrażanie opinii w sprawach dotyczących funkcjonowania i rozwoju uczelni, w szczególności: opiniowanie planów i programów kształcenia; zgłaszanie problemów badawczych mogących być przedmiotem prac licencjackich; tworzenie rozwiązań promujących zatrudnienie absolwentów uczelni oraz organizowania praktyk studenckich przy współpracy z podmiotami gospodarczymi; podejmowanie czynności służących nawiązywaniu i pogłębianiu oraz określaniu priorytetowych obszarów współpracy Uczelni z podmiotami gospodarczymi, organami państwowymi oraz innymi instytucjami; kreowanie badań i przedsięwzięć znaczących dla rozwoju uczelni oraz regionu. §5 uchwały stanowi, że posiedzenia konwentu są protokołowane. Jednak nie przedłożono do wglądu żadnych protokołów z posiedzeń Konwentu, co uniemożliwia określenie tematów dyskusji na posiedzeniach. Ponadto z uczelnią współpracują inne podmioty takiej jak np.: Otwocki Uniwersytet Trzeciego Wieku, Zakład Naprawy Taboru Kolejowego w Mińsku Mazowieckim, Rada Miasta Otwock, Stowarzyszenie Innowacyjny Otwock, ekspert Departamentu Systemu Podatkowego Ministerstwa Finansów, firma Warsaw Finance, Izba Przedsiębiorców Powiatu Otwockiego, lokalne biuro rachunkowe, działy księgowości prywatnych firm. Współpraca z wyżej wymienionymi instytucjami ma charakter nieformalny, gdyż nie zostały zawarte umowy lub porozumienia. Stan ten potwierdzili obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym przedstawiciele tych instytucji. Ekspert z Ministerstwa Finansów stwierdził, że nie podpisano formalnej umowy określającej zasady współpracy Ministerstwa z Uczelnią, jednak odbywa się ona systematycznie na zasadzie obopólnego zainteresowania. Zgodnie z deklaracjami przedstawicieli tych podmiotów, przedstawiono im program nauczania, jednak w odpowiedzi nie sformułowano żadnych uwag ani propozycji. Natomiast jako dobry przykład wpływu współpracy z przedstawicielami lokalnego otoczenia gospodarczego na proces kształcenia należy podać realizację tematu pracy dyplomowej zgłoszonego przez Zakład Naprawy Taboru Kolejowego w Mińsku Mazowieckim.

Pierwsi absolwenci ukończyli studia na kierunku "*finanse i rachunkowość*" w roku akademickim 2016/2017, zatem nie są jeszcze znane ich opinie na temat studiów, programu kształcenia i przydatności nabytych umiejętności, wiedzy i kompetencji na rynku pracy. Zgodnie z zapewnieniami władz uczelni, absolwenci zostaną objęci badaniem w ramach badań losów zawodowych absolwentów.

Przyjęte w Uczelni rozwiązania oraz efekty ich funkcjonowania pozwalają sądzić, że interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni biorą udział w projektowaniu programu kształcenia w ograniczonym zakresie.

W ramach procesu monitorowania realizacji programu kształcenia ocenie podlega kadra akademicka. Zajęcia prowadzone przez nauczycieli akademickich podlegają hospitacji, co

określa system. Zgodnie z założeniami systemu podsumowanie wyników hospitacji oraz wnioski wynikające z analizy protokołów powinny znaleźć się w Sprawozdaniu Uczelnianej Komisji. Protokół z hospitacji zajęć dydaktycznych zawiera ocenę merytoryczną zajęć, ocenę metodyki prowadzenia zajęć oraz ocenę dyscypliny zajęć. Sprawozdanie Uczelnianej Komisji zawiera informację o przeprowadzonych hospitacjach w danym roku akademicki, jednak bez dogłębnej analizy i wyciągnięcia wniosków, służących podjęciu ewentualnie dalszych działań projakościowym.

W Uczelni funkcjonuje 3-osobowa Komisja do spraw oceny nauczycieli akademickich. Nie przedstawiono żadnych informacji na temat powołania komisji, jej składu, zasad i trybu funkcjonowania. Na podstawie przedłożonej dokumentacji można sądzić, iż Komisja funkcjonuje co najmniej od 18 grudnia 2015 r., gdy Senat podjął uchwałę w sprawie powołania nowego przewodniczącego. Przedłożone do wglądu przykładowe protokoły z posiedzeń Komisji ds. oceny nauczyciela akademickiego w dniu 3 marca 2016 r. zawierają imię i nazwisko wykładowcy, stopień naukowy, ocenę działalności naukowej, ocenę dydaktyczną w okresie sprawozdawczym, udział w działalności organizacyjnej; przewidziano również miejsce na pisemne uwagi. Wspomniana Komisja nie opracowała podsumowania procesu oceny nauczycieli akademickich, nie sformułowała wniosków pozwalających na podjęcie odpowiednich działań doskonalących.

W ramach monitorowania programu kształcenia w Warszawskiej Szkole Wyższej z siedzibą w Otwocku realizowany jest proces ankietyzacji nauczycieli dydaktycznych. Studenci w ankiecie oceniają dostępność nauczyciela na konsultacjach, przygotowanie do zajęć dydaktycznych, wiedzę merytoryczną nauczyciela, punktualność rozpoczynania i kończenia zajęć, a także kulturę osobistą nauczyciela i jego właściwe podejście do studenta, formę prowadzenia zajęć oraz zrozumiałość przekazywanych treści. Ankieta wypełniana jest w formie papierowej. W ramach prac Uczelnianej Komisji ds. Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia, opracowywane są średnie wyniki ankiety. Wyniki te nie są poddawane analizie. Zarówno wyniki jak i działania podjęte przez władze Uczelni nie są przedstawiane w żadnej formie studentom. Ankieta studencka nie uwzględnia oceny procesu dydaktycznego, infrastruktury, biblioteki, administracji.

Przeprowadzona wizytacja wykazała, iż Uczelniany System Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia nie jest w pełni skuteczny i wymaga podjęcia odpowiednich działań. W dokumentacji nadal widnieje poprzednia nazwa uczelni - Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku. Nie wszystkie założenia i zadania Systemu są realizowane. Na przykład system zakłada ocenę zgodności koncepcji kształcenia ze Strategią Rozwoju Uczelni. W toku wizytacji wskazano na potrzebę opracowania nowej Misji i Strategii Uczelni, zarówno w związku z upływem okresu na który opracowana została poprzednia strategia jak i zmiany warunków funkcjonowania Uczelni i jej nazwy. Według założeń systemu ocena realizacji zakładanych efektów kształcenia składa się między innymi z oceny programu i realizacji praktyk studenckich. W trakcie wizytacji stwierdzono, że weryfikacja efektów i umiejętności nabytych w ramach praktyk zawodowych nie ma skutecznych rozwiązań systemowych. System zakłada iż po upływie każdego roku akademickiego, z przeprowadzonych badań ankietowych i hospitacji oraz sposobu wykorzystania ich wyników, rektor sporządza pisemne sprawozdanie. W trakcie wizytacji stwierdzono, że uczelnia nie opracowuje wyników monitorowania oceny zajęć dydaktycznych jak i hospitacji, jak również brak jest sprawozdania rektora. Nie monitoruje się procesu dyplomowania ani stopnia osiągania efektów kształcenia przez studentów. Z uwagi na bardzo małą liczbę studentów Rektor Uczelni informował, że władze uczelni znają wyniki sesji egzaminacyjnych i procesu dyplomowania. Uczelnia nie dokonuje również oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w zakresie projektowania, przeglądu i monitorowania programu kształcenia co zakłada sam

system. Opracowane jedyne sprawozdanie z działania Uczelnianego Systemu nie formułuje takich wniosków.

3.2.

Ważnym źródłem informacji o procesie kształcenia na kierunku "*finanse i rachunkowość*" jest strona internetowa Uczelni. Przejrzysta struktura oraz zakładki uwzględniające potrzeby różnych grup, zawierają pogrupowane następujące informacje – dla kandydatów - podstawowe dane o Uczelni; oferta edukacyjna i zasady rekrutacji; opłaty za studiowanie; informacje o kierunku „*finanse i rachunkowość*” tj. sylwetka absolwenta, perspektywy zawodowe po ukończeniu kształcenia,

- dla studentów - wykaz modułów i przedmiotów realizowanych w programie studiów; pliki do pobrania (wzory podań i oświadczeń, karty obiegujowej, karty przebiegu praktyk, dokumenty dotyczące stypendiów, Statut Uczelni, organizacja roku akademickiego, regulamin studiów podyplomowych) perspektywy zawodowe po ukończeniu kształcenia,

Natomiast brak jest regulaminu studiów na kierunkach studiów oraz sylabusów przedmiotów wykładanych w ramach ocenianego kierunku studiów.

Nauczyciele akademicy są zobowiązani aby przed rozpoczęciem zajęć poinformować studentów, jakiego rodzaju wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne nabędą w ramach przedmiotu oraz, w jaki sposób będą one weryfikowane, treściach programowych przedmiotu, sposobie jego realizacji, wymaganiach dotyczących uzyskania pozytywnej oceny końcowej zgodnie z informacjami zawartymi w sylabusie przedmiotu.

Wyżej przedstawione formy działania Uczelni i jej pracowników stanowią podstawę do stwierdzenia skuteczności przyjętych rozwiązań w kontekście zapewniania dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia.

W opinii studentów kierunku *finanse i rachunkowość*, którzy uczestniczyli w spotkaniu z ZO PKA, Uczelnia zapewniają dostęp do informacji na poziomie dostatecznym. Głównym źródłem informacji jest witryna internetowa Uczelni <http://nowa.wsw.edu.pl/>. Studenci pozytywnie odnieśli się do struktury, układu i kompleksowości zawartych informacji na stronie internetowej. Wyrazili opinię, iż informacje tam zawarte umożliwiają im powszechny i równy dostęp do potrzebnych im informacji. Ponadto nauczyciele akademicy wysyłają studentom materiały dydaktyczne za pomocą poczty elektronicznej, natomiast pracownicy dziekanatu w taki sam sposób przekazują informacje o charakterze administracyjno – informacyjnym, w tym związane z procesem kształcenia, przyznawania pomocy materialnej oraz przedsięwzięciach organizowanych przez Uczelnię.

W opinii ZO brak jest informacji adresowanych do pracodawców oraz absolwentów Uczelni a także kandydatów – obcokrajowców.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Uczelnia dokonuje przeglądu oraz monitorowania programu kształcenia jak i oceny osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia, w ograniczonym zakresie. W przeglądzie i projektowaniu efektów kształcenia bierze udział kadra akademicka, współpracujący przedstawiciele otoczenia społeczno- gospodarczego Otwocka, Konwent Uczelni lecz studenci nie są włączeni w proces projektowania i przeglądu programu studiów. Monitorowanie programu kształcenia, jego realizacji i efektów osiągniętych przez studentów ogranicza się do oceny kadry akademickiej oraz zajęć dydaktycznych. Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia wykazuje małą skuteczność w ocenie projektowania, przeglądu i monitorowania programu kształcenia oraz osiągniętych przez studentów efektów kształcenia na co wskazują stwierdzone przez ZO słabości programu studiów. System nie okazał się skuteczny w ocenie struktury programu studiów dotyczącej udziału zajęć związanych z

praktycznym przygotowaniem zawodowym, doboru form zajęć właściwych dla profilu praktycznego i zasad weryfikacji umiejętności i realizacji praktyk zawodowych. System informacyjny zawiera podstawowe informacje dla studentów i kandydatów na studia.

Dobre praktyki

Zalecenia

- Zaleca się aktualizację zapisów uczelnianego systemu zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia oraz pełne wdrożenie jego założeń, w szczególności tych, które mają wpływ na projektowanie i przegląd program studiów i monitorowanie osiągania efektów kształcenia.
- Zaleca się przekazywanie informacji zwrotnej do studentów z wyników przeprowadzonych badań ankietowych;
- Zaleca się włączenie przedstawiciela/przedstawicieli studentów w prace Uczelnianej Komisji ds. Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia w porozumieniu z Samorządem Studenckim;
- Zaleca się modyfikacje ankiety studenckiej, uwzględniając ocenę procesu kształcenia, opcjonalnie również infrastrukturę, obsługę administracyjną.

Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia

- 4.1. Liczba, dorobek naukowy/artystyczny, doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią oraz kompetencje dydaktyczne kadry
- 4.2. Obsada zajęć dydaktycznych
- 4.3. Rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

4.1.

Do minimum kadrowego zgłoszono 8 osób, w tym 1 w trakcie wizytacji. Jest w tej grupie doktor habilitowany nauk ekonomicznych z dorobkiem naukowym z nauk o zarządzaniu i z doświadczeniem zawodowym z zarządzania i finansów sprzed kilkadziesiąt lat. Pozostałe 7 osób to doktorzy (6 nauk ekonomicznych, i 1 nauk technicznych). Sześciu doktorów ma dorobek naukowy w dziedzinie nauk ekonomicznych w tym w dyscyplinie finanse -3 osoby, ekonomia – 1 osoba, nauki o zarządzaniu - 2 osoby. Każdy ze zgłoszonych doktorów ma znaczące doświadczenie zawodowe z zakresu zarządzania lub finansów, odpowiednie ze względu na treści programowe ocenianego kierunku i zgodne z umiejętnościami uwzględnionymi w opisie efektów kształcenia dla ocenianego kierunku.

Sześć osób zgłoszonych może zatem być zaakceptowanych z tytułu dorobku naukowego w ramach dyscyplin, na których oparto efekty kształcenia, i doświadczenia zawodowego, a ponadto 1 tylko ze względu na dorobek naukowy w dyscyplinie nauk o zarządzaniu i 1 tylko ze względu na doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią a zgodne z opisem efektów kształcenia w zakresie umiejętności. Są też osoby które posiadają dorobek w dwóch dyscyplinach np. finanse i nauki o zarządzaniu. Wymóg minimum kadrowego został spełniony. Stosunek liczby osób z minimum kadrowego do liczby studentów wynosi 1:7, jest więc znacznie lepszy od wymaganego.

Poza minimum kadrowym zajęcia na kierunku prowadzi profesor nauk technicznych z dorobkiem naukowym z nauk o zarządzaniu, profesor nauk ekonomicznych, 4 doktorów (informatyki i prawa), 6 magistrów (ekonomii, filologii angielskiej, budownictwa, bibliotekarstwa i informacji naukowej) oraz inżynier elektryk. Połowa tej grupy (3 doktorów, 2 magistrów i inżynier) przedstawiła informacje o doświadczeniu zawodowym odpowiednim ze względu na treści programowe kierunku (z zakresu zarządzania lub finansów).

W sumie kadra kierunku jest dość liczna, z doświadczeniem zawodowym i o wysokich

kwalifikacjach. Ze względu na potrzeby kierunku za zbyt mały należy uznać udział w tej liczbie osób ze znacznym dorobkiem naukowym z finansów lub rachunkowości. To tylko 3 osoby. Z uwagi na niewielką liczbę studentów a więc jednej grupy ćwiczeniowej na każdym roku liczba osób prowadzących zajęcia jest odpowiednia jak i zapewniona została różnorodność kadry gdyż są przedstawiciele praktyki jak i pracownicy z dorobkiem naukowym. Reprezentowane są wszystkie dyscypliny tj. finanse choć powinny dominować, ekonomia i nauki o zarządzaniu. Osoby z doświadczeniem zawodowym dobrze uzupełniają strukturę kadry z uwagi na zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym reprezentując sektor finansów, zarządzania firmą. Natomiast dorobek naukowy kadry czy też doświadczenie zawodowe nie jest kompleksowy z uwagi na potrzeby dydaktyczne kierunku gdyż brak jest specjalistów z zakresu rachunkowości, ekonometrii, psychologii w zarządzaniu, socjologii w zarządzaniu. Kadra posiada na ogół długoletnie doświadczenie dydaktyczne zdobyte w tej Uczelni czy też innych uczelniach wyższych regionu. Kompetencje dydaktyków będących jednocześnie praktykami poza nielicznymi wyjątkami studenci ocenili bardzo wysoko, wskazując m.in. na dzielenie się przez nauczycieli akademickich swoim doświadczeniem praktycznym i odwoływanie się do licznych przykładów i studiów przypadku. Hospitacje zajęć nie zawsze potwierdziły te opinie.

4.2.

Zapewne ze względu na strukturę dorobku naukowego kadr występują niepoprawności obsady zajęć. Wykłady z ekonometrii prowadzi osoba która nie posiada odpowiedniego dorobku ani naukowego w tym zakresie. Wykłady z kilku przedmiotów z grupy rachunkowości, a wcześniej także wykłady z ubezpieczeń gospodarczych, prowadzi magister budownictwa. Zapewne częściowo uzasadnia to jego własna działalność gospodarcza i praca w starostwie powiatowym, ale to słabe uzasadnienie – akceptowalne w odniesieniu do ćwiczeń, ale nie wykładów. Doktor nauk humanistycznych z dorobkiem z ekonomii prowadzi wykłady z psychologii w zarządzaniu oraz z socjologii w zarządzaniu. W świetle dorobku naukowego uzasadniony jest tylko wykład z mikroekonomii. Seminarium dyplomowe na kierunku *finanse i rachunkowość* prowadzi doktor nauk ekonomicznych z publikacjami z nauk o zarządzaniu, a nie z finansów. Są natomiast dobre warunki do powierzania zajęć kształcących praktyczne umiejętności zawodowe osobom z odpowiednim doświadczeniem zawodowym zdobytym poza uczelniami. Zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym są prowadzone przez osoby posiadające doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, które odpowiada zakresowi prowadzonych zajęć.

4.3.

Informacje dotyczące polityki kadrowej, a zwłaszcza obserwacja jej efektów, wskazują na wyraźne starania o zatrudnianie w Uczelni jako w podstawowym miejscu pracy nauczycieli akademickich ze znacznym doświadczeniem dydaktycznym i doświadczeniem zawodowym zdobytym poza uczelnią. W większości wypadków, zwłaszcza dotyczących zespołu stanowiącego minimum kadrowe, zadbane o dorobek naukowy z dyscyplin związanych z kierunkiem. Zapewne jednak ze względu na tradycje Uczelni, a szczególnie na długoletnie prowadzenie kierunku zarządzanie, zbyt łatwo dopuszcza się do prowadzenia przedmiotów finansowych przez osoby specjalizujące się w zarządzaniu lub nieprowadzące badań naukowych. Z kolei ze względu na niewielkie możliwości finansowe małej Uczelni skromne jest wsparcie rozwoju naukowego poszczególnych nauczycieli akademickich, choć co najmniej możliwość publikacji wyników badań we własnych (nieregularnie wydawanych) monografiach istnieje. Kadra jest dość stabilna i emocjonalnie związana z Uczelnią. Uczelnia prowadzi ocenę kadry akademickiej w procesie ankietyzacji. W szczególności odnosi się ona do wiedzy merytorycznej, przygotowania do zajęć danego nauczyciela oraz jasności przekazywanych

treści programowych. Nauczyciele akademicy poddawani są także hospitacji co jest udokumentowane w postaci protokołów hospitacyjnych.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Na kierunku jest minimum kadrowe i wystarczająco liczny, różnorodny ze względu na kwalifikacje zespół nauczycieli akademickich. Jego słabą stroną jest niewielki udział osób prowadzących badania naukowe w dyscyplinie finanse, a mocną stroną znaczne doświadczenie zawodowe większości nauczycieli akademickich. Liczne są przypadki niepoprawnych obsad zajęć dydaktycznych, wynikające przede wszystkim z braku dorobku naukowego związanego z treściami programowymi wykładów przedmiotów podstawowych i kierunkowych jak również odpowiedniego doświadczenia zawodowego .

Znacząca część wszystkich wykładowców (w tym tych zgłoszonych do minimum kadrowego wizytowanego kierunku) stanowią praktycy mający doświadczenie zawodowe zgodne z efektami kształcenia na kierunku FiR.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

- Zadbać o większy udział osób z dorobkiem naukowym w zakresie finansów w zespole nauczycieli akademickich prowadzących wykłady z przedmiotów kierunkowych na kierunku *finanse i rachunkowość*.
- Przestrzegać zasady powierzania wykładów akademickich (zwłaszcza podstawowych i kierunkowych) osobom co najmniej ze stopniami naukowymi i z właściwym ze względu na treści wykładu profilem badań naukowych.

Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia **Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5**

Jednostka odpowiedzialna za prowadzenie kształcenia na wizytowanym kierunku studiów prowadzi współpracę z otoczeniem społeczno – gospodarczym .Współpraca ta realizowana jest poprzez następujące działania:

- organizacja praktyk zawodowych wśród firm zrzeszonych w Izbie Pracodawców Powiatu Otwockiego;
- nieformalne konsultowanie programu kształcenia i efektów kształcenia przez pracodawców – członków Izby Przedsiębiorców Powiatu Otwockiego;
- realizowanie prac dyplomowych będących odpowiedzią na zgłaszane potrzeby interesariuszy zewnętrznych – Zakładów Naprawczych Taboru Kolejowego w Mińsku Mazowieckim, Urzędu Miasta Otwocka oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Otwocku;
- wspólna organizacja z samorządem miasta Otwocka oraz Izłą Przedsiębiorców Powiatu Otwockiego konferencji poświęconej zagadnieniom planowania rozwoju przedsiębiorczości powiatu otwockiego, w tym w szczególności udział merytoryczny pracowników WSW w przygotowaniu procedur mających na celu wdrożenie projektu powołania lokalnej waluty – bonów towarowych będących środkiem płatniczym na obszarze powiatu otwockiego.
- współpraca uczelni z Uniwersytetem Trzeciego Wieku w Otwocku – prowadzenie zajęć dla seniorów przez kadrę akademicką WSW;
- organizacja wspólnych spotkań i szkoleń dla Pracodawców – Członków Izby Przedsiębiorców Powiatu Otwockiego;
- prowadzenie akcji promocyjnej w szkołach średnich powiatu otwockiego.

Organizowane są też spotkania otwarte z przedstawicielami Urzędu Skarbowego, Powiatowego Urzędu Pracy, samorządu terytorialnego.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Jednostka odpowiedzialna za oceniany kierunek współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w celu zapewnienia udziału przedstawicieli tego otoczenia w określaniu efektów kształcenia, weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji oraz organizacji praktyk zawodowych. Stwierdza się, iż WSW z siedzibą w Otwocku nie ma systemowego podejścia do współpracy z otoczeniem społeczno – gospodarczym, a co za tym idzie nie ma systemowo udokumentowanej umowy, porozumieniami współpracy z interesariuszami zewnętrznymi. Nie ma też procedury okresowych spotkań z przedstawicielami otoczenia społeczno – gospodarczego pozwalającej na weryfikację programów i efektów kształcenia. Wyjątek stanowi umowa z PUP w Otwocku, Międzynarodowym Instytutem Innowacji Nauka – Edukacja – Rozwój w Warszawie oraz z Krajowym Instytutem Gospodarki Senioralnej w Warszawie, a także umowy na bieżące spotkania organizowane wspólnie z władzami samorządowymi miasta Otwocka. Spotkania odbyte w trakcie wizytacji potwierdzają jednak, iż pomimo braku formalnych ram współpracy, władze Uczelni konsultują z otoczeniem społeczno – ekonomicznym planowane działania w zakresie prac mających na celu rozwój kierunku, weryfikację i modyfikację treści programowych. Tym samym przedstawiciele pracodawców mają potencjalną możliwość wpływania zarówno na ofertę dydaktyczną, jak i proces dydaktyczny.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

- Zaleca się zwiększenie liczby prac dyplomowych, które rozwiązywałyby konkretne problemy i potrzeby interesariuszy zewnętrznych – na przykład poprzez szersze omówienie możliwości przygotowywania prac dyplomowych na bazie pomysłów, uwag i sugestii pracodawców. Warto podjąć ten temat w ramach dalszych etapów planowania współpracy np. z Izbą Przedsiębiorców Powiatu Otwockiego.
- Sugeruje się także rozważenie możliwości systemowego ujęcia współpracy z interesariuszami zewnętrznymi poprzez podpisanie odpowiednich umów/ porozumień oraz powołanie Rady Programowej (lub innego ciała doradczego dla Rektora WSW z siedzibą w Otwocku) będącego miejscem wymiany poglądów na temat kierunków rozwoju Uczelni, dostosowania oferty edukacyjnej do potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy oraz podnoszenia jakości kształcenia. Zaleca się także aby w skład tej Rady zostali zaproszeni przedstawiciele absolwentów poszczególnych kierunków kształcenia.

Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Studenci kierunku uczą się języka angielskiego w semestrach 2-6. Łącznie jest 80 godzin ćwiczeń i 70 godzin samokształcenia. Student może rozpoczynać opanowywanie tego języka od jednego z trzech poziomów. Nie ma w programie innych zajęć w językach obcych. Warszawska Szkoła Wyższa z siedzibą w Otwocku ma podpisane umowy współpracy z Uczelniami w Niemczech, Indiach i Nepalu. Studenci kierunku dotychczas nie brali udziału w wymianie międzynarodowej. Wynika to głównie z niestacjonarnego trybu studiów. Znaczna część studentów pracuje zawodowo lub ma na wychowaniu dzieci i w związku z tym nie rozważają wzięcia udziału w programach wymiany studenckiej. Istniejące polsko-niemieckie studia MBA, dotyczą kierunku zarządzanie. Także rekrutacja studentów zagranicznych

(obecnie z Indii i Nepalu) dotyczy innego kierunku studiów. Nie uzyskano także informacji o udziale nauczycieli akademickich z ocenianego kierunku w wymianie międzynarodowej. Kierunek istnieje zaledwie od 4 lat, a więc niewykształcenie się wymiany międzynarodowej może być zrozumiałe, a doświadczenia w tym zakresie zdobyte na innym kierunku można wykorzystać na ocenianym.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Spośród podstaw umiędzynarodowienia na ocenianym kierunku istnieją tylko lektoraty języka angielskiego i fragmentaryczne doświadczenia z kierunku zarządzanie, możliwe do wykorzystania na kierunku finanse i rachunkowość.

Dobre praktyki

Brak.

Zalecenia

- Wprowadzić co najmniej jeden przedmiot w języku obcym lub możliwość wyboru spośród przedmiotów wykładanych i rozliczanych w języku obcym.
- Stworzyć warunki organizacyjne udziału studentów w wymianie międzynarodowej, np. w programie Erasmus+.

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia

7.1. Infrastruktura dydaktyczna oraz wykorzystywana w praktycznym przygotowaniu zawodowym

7.2. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne

7.3. Rozwój i doskonalenie infrastruktury

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

7.1.

Uczelnia posiada budynek czterokondygnacyjny, przystosowany do celów dydaktycznych. Jest w nim 16 sal dydaktycznych, 2 pracownie komputerowe i pracownia języków obcych, biblioteka z czytelnią, pomieszczenia biurowe i zaplecze socjalne (bufet, pokoje gościnne). Brak jest windy i innych udogodnień dla osób niepełnosprawnych. Na zewnątrz jest nieduży parking. Pojemność sal dydaktycznych i innych pomieszczeń ze znaczną nadwyżką pokrywa potrzeby obecnej liczby studentów.

W niektórych salach dydaktycznych zainstalowano wyposażenie audiowizualne, w tym projektory multimedialne. W innych w miarę potrzeby wykorzystuje się zestawy przenośne (laptop i projektor). W sumie jest 10 takich zestawów. W budynku działa sieć Wi-Fi.

W pracowniach komputerowych jest 45 stanowisk dla studentów i 2 dla nauczycieli akademickich. Komputery połączono w sieć. Sprzęt jest dobrej jakości. Zainstalowano na nim m. in. Open Office i bardziej specjalistyczne pakiety przydatne do zajęć na kierunku, zwłaszcza ze statystyki i ekonometrii, rachunkowości, finansów przedsiębiorstw: GRETL, Big Data, Symfonia, Płatnik Comarch Optima. Z przedstawionej dokumentacji wynika, że używa się przede wszystkim Excella, lecz studenci potwierdzili wykorzystywanie także niektórych z wyżej wymienionych (Symfonii i Comarch Optimy). Studenci mają dostęp do komputerów w pracowniach i w czytelni także poza zajęciami „w dni zjazdowe”.

Nie uzyskano informacji o infrastrukturze w miejscach praktyk zawodowych. Baza Uczelni nie jest przystosowana do potrzeb studentów niepełnosprawnych.

Uczelnia umożliwia studentom dostęp do stanowisk komputerowych i Internetu, również poza zajęciami dydaktycznymi. W Uczelni nie funkcjonuje żaden system elektroniczny, wspierający obsługę administracyjną studentów lub proces dydaktyczny. Strona internetowa zawiera podstawowe informacje o procesie kształcenia. Uczelnia nie prowadzi kształcenia na odległość. Studenci mają możliwość korzystania z punktu gastronomicznego oraz wykonywania wydruków i kopii kserograficznych

7.2.

Biblioteka uczelniana jest niewielka. Jej zbiory to niespełna 6000 woluminów, w tym kilkaset podręczników z finansów i rachunkowości. Około 10 tytułów gromadzonych czasopism odpowiada potrzebom kierunku, lecz najbardziej dotyczy to następujących periodyków: „Bank. Miesięcznik finansowy”, „Finanse Publiczne. Miesięcznik służb finansowo-księgowych”, „Ekonomika i Organizacja Przedsiębiorstw”. W bibliotece jest dostęp do Wirtualnej Biblioteki Nauki i tą drogą do przydatnych baz elektronicznych (Springer, Elsevier, Scopus, Wiley, Nature & Science). W czytelnicy jest 50 miejsc, co jest niewątpliwie wystarczające. W wypożyczalni i czytelnicy jest 10 komputerów. Ponadto studenci korzystają z dwóch lokalnych bibliotek publicznych, o których zbiorach nie uzyskano bliższych informacji, poza oświadczeniami, że gromadzą także podręczniki dla studentów ocenianego kierunku. Biblioteka jest czynna w soboty i niedziele, biblioteki publiczne nie są czynne w niedziele. Przegląd zbiorów, w tym porównanie z katalogiem listy 10 zalecanych podręczników podstawowych, wykazał dość duże braki. W katalogu nie było np. M. Sierpińska, T. Jachna: Ocena przedsiębiorstwa według standardów światowych oraz M. Sierpińska, T. Jachna: Metody podejmowania decyzji finansowych (obie zalecane do analizy finansowej), Ekonometria stosowana w przykładach i zadaniach, red. J. Hozer (zalecana do ekonometrii), Rachunkowość zarządcza przedsiębiorstw (rachunek kosztów), red. D. Sołtys (zalecana do rachunkowości zarządczej).

Studenci kierunku *finanse i rachunkowość*, uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA wyrazili opinię, iż biblioteka Uczelni na poziomie dostatecznym zapewnia dostęp do pozycji literaturowych oraz korzystanie z zasobów bibliotecznych. Wyrazili opinię, iż większość pozycji literaturowych zawartych w sylabusach poszczególnych przedmiotów, znajdują się w bibliotece, natomiast zwrócili uwagę, iż księgozbiór nie obejmuje całej literatury zalecanej w kartach przedmiotów. Biblioteka jest czynna od wtorku do piątku w godzinach 8.00 – 14.00 oraz w dni zjazdów w godzinach 10.00 – 14.00. Nie zgłaszano uwag związanych z godzinami pracy biblioteki oraz zasadami wypożyczeń. Zbiory biblioteczne informacyjne i edukacyjne służących realizacji procesu kształcenia nie są dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych.

7.3.

Infrastrukturę uważa się za wystarczającą i nie czyni się istotnych starań o jej rozwój. W planach jest jednak budowa windy zewnętrznej i podjazdów dla niepełnosprawnych. Uzupełnianie zbiorów biblioteki odbywa się na podstawie zapotrzebowania przekazywanych bibliotekarce przez nauczycieli akademickich, ale także (według oświadczenia bibliotekarki) na podstawie dokonywanych przez nią porównań zaleceń z sylabusów z posiadanymi zbiorami. Studenci kierunku *finanse i rachunkowość* uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA wyrazili opinię, iż mają świadomość zachodzących zmian infrastrukturalnych. Dotyczy to m.in. bieżących potrzeb związanych z wyposażeniem sal dydaktycznych. Studenci nie biorą jednak udziału w ocenie stanu infrastruktury Uczelni.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Budynek i znajdujące się w nim pomieszczenia dydaktyczne są dobrze przystosowane do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku. Na taką samą ocenę zasługują pracownie komputerowe. Niewystarczające są natomiast zbiory biblioteki, a zwłaszcza dostosowanie zbioru podręczników do zaleceń przedstawionych w sylabusach. Zbiory biblioteczne informacyjne i edukacyjne służących realizacji procesu kształcenia nie są dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Nie uzyskano informacji o infrastrukturze w miejscach praktyk zawodowych. Baza Uczelni nie jest przystosowana do potrzeb studentów niepełnosprawnych.

Dobre praktyki

Zalecenia

- Pilnie doprowadzić do zgodności zbiorów podręczników z wykazami podręczników zalecanych.
- Zaleca się sukcesywne dostosowywanie infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych;
- Zaleca się wprowadzenie oceny stanu infrastruktury przez studentów, np. poprzez dodanie stosownego pytania w ankiecie oceniającej nauczycieli akademickich.

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia

8.1. Skuteczność systemu opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągnięcia efektów kształcenia

8.2. Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

8.1.

W czasie spotkania z ZO PKA, studenci kierunku *finanse i rachunkowość* oraz przedstawiciele Samorządu Studenckiego, pozytywnie odnieśli się do udzielanego wsparcia przez władze Warszawskiej Szkoły Wyższej z siedzibą w Otwocku. Za szczególną formę wsparcia wskazano przekazywanie niezbędnych informacji dostępnymi kanałami (tablice ogłoszeniowe, strona internetowa), kontakt z władzami Uczelni oraz szybkie załatwianie spraw administracyjnych związanych z procesem kształcenia. Ponadto pozytywnie odniesiono się do dostępności nauczycieli akademickich na konsultacjach. Wyrażono także pozytywną opinię o sylabusach jako formie wsparcia procesu dydaktycznego, które są dostępne dla studentów u osób prowadzących dane zajęcia.

Studenci ocenianego kierunku mają możliwość uzyskania wsparcia materialnego w formie stypendium socjalnego, stypendium specjalnego dla osób niepełnosprawnych, stypendium rektora dla najlepszych studentów oraz zapomogi, a także stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Studenci uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA pozytywnie ocenili motywacyjny charakter stypendium rektora. System przydzielania świadczeń pomocy materialnej jest w opinii studentów transparentny i przejrzysty. Szczegółowych informacji zasięgają oni w Regulaminie przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów oraz w dziekanacie. Studenci uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA wyrazili pozytywną opinię o szczegółowych informacjach, opisach procedur związanych z procesem kształcenia, które są dostępne na stronie internetowej Uczelni.

Jednostka umożliwia działalność Samorządu Studenckiego poprzez udostępnienie sal i pomieszczeń na odbywanie spotkań i realizowanie przedsięwzięć. Ponadto studenci ocenianego kierunku mają możliwość uczestnictwa w kole naukowym języka angielskiego, które zajmuje się doskonaleniem komunikacji w tym języku. Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA pozytywnie ocenili wsparcie udzielane im w procesie rekrutacji. Znaczną część informacji w zakresie tej kwestii czerpali oni ze strony internetowej Uczelni. Studenci swoje uwagi zgłaszają głównie do dziekanatu. Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA oraz przedstawiciele Samorządu Studenckiego wyrazili pozytywną opinię o kontakcie z władzami Uczelni oraz obsłudze administracyjnej.

Uczelnia nie korzysta z żadnego systemu elektronicznego, wspierającego proces dydaktyczny oraz obsługę administracyjną studentów. W czasie spotkania z ZO PKA, studenci ocenianego kierunku wyrazili opinię, iż brak ww. systemów nie wpływa negatywnie na realizowanie studiów. Wynika to z niewielkiej liczby studentów, niestacjonarnego trybu studiów, sprawnej obsługi przez pracowników dziekanatu, dostępności nauczycieli akademickich zarówno na konsultacjach jak również poprzez kontakt mailowy. Uczelnia nie posiada instytucji odpowiedzialnej za kwestie osób niepełnosprawnych, również infrastruktura Uczelni nie stwarza warunków efektywnego uczestnictwa takich osób w procesie kształcenia, głównie z uwagi na bariery architektoniczne. W opinii studentów uczestniczących w ZO PKA, ww. braki nie wpływają negatywnie na ograniczenie realizacji procesu dydaktycznego, głównie z faktu braku osób z niepełnosprawnościami studiującymi w Warszawskiej Szkole Wyższej, a także ze względu na niską liczbę studentów, co ułatwia sprawną komunikację, załatwianie wszelkich spraw i zgłaszanie potrzeb w dziekanacie. Uczelnia posiada podpisane umowy z uczelniami zagranicznymi, jednak studenci ocenianego kierunku nie uczestniczą w wymianach międzynarodowych głównie ze względu na niestacjonarny tryb studiów oraz pracę zawodową. W czasie spotkania z ZO PKA studenci wyrazili opinię, iż uzyskują wsparcie przy realizacji praktyki zawodowej, głównie poprzez przekazywanie informacji przez dziekanat oraz udostępnianie stosownych dokumentów. W strukturach Uczelni nie funkcjonuje Biuro Karier z uwagi na fakt, iż znaczna część studentów pracuje zawodowo. Jednak w opinii ZO takie wsparcie jest niezbędne w planowaniu drogi zawodowej każdego studenta. W czasie spotkań ZO PKA ze studentami ocenianego kierunku oraz z Samorządem Studenckim, zgłoszono uwagi związane ze zbyt krótkimi przerwami oraz brakiem dłuższej przerwy obiadowej.

8.2.

W opinii studentów uczestniczących w spotkaniu ZO PKA, głównym mechanizmem motywującym do nauki i rozwoju jest stypendium rektora dla najlepszych studentów. Ponadto studenci wyrazili pozytywną opinię o możliwości obniżenia opłaty za studia o 10%, w przypadku studiowania w Warszawskiej Szkole Wyższej co najmniej dwóch osób pozostających w jednym gospodarstwie domowym, a także o jednorazowej zniżce za polecenie Uczelni kandydatowi na studia. Studenci pozytywnie odnieśli się do organizacji procesu dydaktycznego, w tym powiązanie realizowanych zajęć z praktyką. Dotyczy to głównie prowadzenia zajęć przez osoby z otoczenia społeczno – gospodarczego, a także współpracy z instytucjami powiatu otwockiego.

System zapewnienia jakości kształcenia obejmuje głównie proces ankietyzacji nauczycieli akademickich natomiast nie obejmuje pracowników wspierających proces kształcenia. Studenci uznają, iż informacja o systemie wsparcia jest wystarczająca zarówno ujęta na stronie internetowej jak i otrzymywana od pracowników dziekanatu. Studenci nie mają możliwości oceny kadry wspierającej proces kształcenia np. w ankietyzacji ale mogą zgłaszać swoje uwagi do władz Uczelni. Zespół Oceniający uważa iż studenci powinni zostać włączeni w

struktury organizacyjne wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia co umożliwi ocenę systemu wsparcia.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

System wsparcia studentów kierunku *finanse i rachunkowość* w Warszawskiej Szkole Wyższej z siedzibą w Otwocku funkcjonuje na poziomie zadowalającym, co potwierdzili w czasie spotkań z ZO PKA studenci ocenianego kierunku oraz przedstawiciele Samorządu Studenckiego. Wyrazili oni pozytywną opinię o sposobie wsparcia w procesie kształcenia. Mocną stroną jest niewielka liczba studentów, co umożliwia sprawne i efektywne załatwianie spraw administracyjnych w dziekanacie oraz dostępność studentów do kadry dydaktycznej. Dodatkowo większość nauczycieli akademickich jest praktykami gospodarczymi. Do słabych stron należy zaliczyć brak udziału studentów w pracach organów odpowiedzialnych za jakość kształcenia, brak oferty przedmiotów w języku angielskim oraz brak form kształcenia na odległość. Ponadto należy dodać także niedostateczne dostosowanie infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz ograniczona liczba pozycji literaturowych dostępnych w bibliotece.

Dobre praktyki

Zalecenia

- Zaleca się rozważenie zorganizowania dyżurów doradcy zawodowego np. poprzez uregulowanie tej kwestii w porozumieniu z Powiatowym Urzędem Pracy w Otwocku.

5. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny

Z uwagi na pierwszą ocenę jakości kształcenia na kierunku finanse i rachunkowość tabela nie zostaje wypełniona

Zalecenie	Charakterystyka działań doskonalących oraz ocena ich skuteczności